

Taxa postală plătită aprobabil Dr. Gen

ERDÉLYI

UNGARIA T. „Dunaposta” Postafiók 151. Tp. BUDAPEST

Főszerkesztő: dr Paál Árpád

KERESZTÉNY MAGYAR POLITIKAI NAPILAP IV. évfolyam, 146 (1014) szám. * Szerda, 1935 július 24

Főmunkatárs: dr Gyárfás Elemér

Európa után Azsiába is átcsap a lázasság Afrika miatt

Az angol, francia és japán nagyhatalmak állásfoglalásai az abesszin-kérdésben. — Olaszország idegeskedik

Még mindig nem tudják, mikor ül össze a genfi Népszövetség

Londonból jelentik: Amint tegnap már jeleztük, az angol kormány hétfőn rendkívüli minisztertanácsra ül össze, hogy az abessziniai bonyodalom minden vonatkozását megbeszélje. Erről a minisztertanácsról eddig még semmi közlést nem adtak ki a nyilvánosság számára. Azonban az angol felsőház kedden ülést tart, mely alkalommal a kérdéstről vita fog lenni s a kormány bizonyára tájékoztatást fog adni a minisztertanács megállapodásairól.

Egyébként a kormányhoz közelálló körök úgy tudják, hogy a minisztertanács előtt egyik legfontosabb kérdésként szerepelt, vajjon az angol hadiszervényeknek megengedjék-e az Abesszinia részére való szállításokat. Az eddigi jogi helyzet az, hogy

fegyverek és hadiszerek kivételére tilalom nincsen, hanem erre nézve csak akkor állhat elő tilalmi helyzet, ha a Népszövetségben a háborus felek mindenkéivel szemben kimondják a népszövetségi tagok elzárkózását.

A tilalmi állapot hiánya folytán igen jellemző, hogy a hadiszervények iránti mohósággal rávetették magukat az ön-vásárlásra. A londoni fémipar szencziója volt, hogy hétfőn az órák egyszerre kilenc fonttal emelkedtek, s 245 font sterlingnyi rekordmagasságra emelkedtek.

Egy helyre szorítani, vagy elfojtani a háborút?

Londonból jelentik: A lapok nagy lázassággal tárgyalják az olasz-abesszin feszültséget s mindenikből kiérzik, hogy az angol közvélemény milyen nagy aggodalommal nézi a fejleményeket. Mind általánosabbá válik az aggodalom, hogy az olasz-abesszin összetűzés a gyarmatügyben érdekelt nagyhatalmak óriási szembenállásává fejlődik, s nemcsak Afriká-

ban, de másutt is háborút fog kirobbantani. Ennek a nézetnek különösen az *Observer* nevű heti folyóirat adott pontos kifejezést. Az *Observer* a mérsékelt konzervatív iránynak igen nagyjelentőségű közlönye, melynek *Garvin*, a híres angol közíró a szerkesztője.

Ez az *Observer* nem lát semmi lehetőséget, hogy a konfliktus elkerülhető legyen, mert amint mondja:

— Lehetetlenség megelőzni egy katonai akciót, mert adva lévén Közép-Európa és Ázsia kényes helyzete, s ezen keresztül a világ lángbáborulása veszedelme: egyetlen hatalom se tudhat vétővel föllépni, ha Itália Abesszinia megtámadását megkísérli. A Népszövetségnek nincsenek arra se eszközei, hogy Abessziniát rászorítsa lényeges engedmények tételére. Viszont

a Népszövetség olyan határozata, amely Itáliát eltiltí, az ő elszakadását idéző elő s a hét nagyhatalomból csak három maradjon a Népszövetségben, ami a Népszövetség széthullását és ezzel együtt Európa széthullását is jelentené.

A folyóirat ilyen aggodalmas fejlődések kikerülésére csak azt a módot látja, hogy a háborus konfliktust Olaszország és Abesszinia köré kell szorítani, s ekként azt lokalizálni. A Népszövetség „túlélhet egy helyi harcot, de elveszne egy általánossá váló konfliktusban.”

Ezzel szemben az angol közvélemény másik része amellett van, hogy teljes nyíltsággal alkalmaznia kell a Népszövetség alkotmányának azokat a rendelkezéseit, melyek a tagállamok közti háborús összetűzésekre vonatkoznak. Ennek a véleménynek a *Sunday Times* nevű munkáspárti és liberális szellemű folyóirat adott szabatos kifejezést. Ez a folyóirat mondja, hogy „az abesszin kérdés olyan stádiumba jutott, mikor a Népszövetségnek kell a döntő beavatkozással előtérbe lépnie.

A francia minisztertanács is összeül. A Népszövetség főtitkára Párizsban

Laval francia miniszterelnök hétfőn este fogadta Sir George Clerk párizsi angol nagykövét. A nagykövét a francia miniszterelnököt arról tájékoztatta, hogy Londonban a hétfőn tartott rendkívüli minisztertanács hogyan határozott az abesszin kérdésben. Erről a határozatról még nem adtak ki hivatalos jelentést. Párizsban úgy látják, hogy a helyzet rendkívül kiéleződött. A francia kormány kedden minisztertanácsra gyűl össze, hogy megvitassa a helyzetet.

Hír szerint kedden *Avenol* népszövetségi főtitkár is Párizsba érkezik, hogy a népszö-

vetségi tanács egybehívásáról tárgyaljon. Ha július 25-ig Olaszország nem egyezik bele, hogy az olasz-abesszin békéltető bizottságba az abesszin javaslat szerint egy ötödik tag is meghívassék, akkor ennek a bizottságnak újabb összejövetelére és eredményes munkájára számítani nem lehet. Ennélfogva össze kell ülnie a Népszövetség tanácsának, mint ahogyan erre nézve a tanács tagjai a főtitkártól már tájékoztató értesítést is kaptak. Párizsban úgy tudják, hogy július 30-ikára hívják össze a Népszövetség tanácsát.

(Tudósításunk folytatása a 3-ik oldalon.)

Uj kézművesség

(S. I.) A Maina-menti Frankfurtban százezernél több német kézműves-iparos gyűlt össze a múlt hetekben. Az ilyen hatalmas felvonulást kongresszusnak bajos elnevezni s ezért „a német kézművesség napjának” keresztelték el. Ez a frankfurti gyűlés nemcsak a német német társadalmi osztály problémáival foglalkozott, hanem napirendre tűzte általában a *kézművesség életkérdéseit*, fennmaradásának feltételeit s jövődjéről fejlődésének irányait. Ettől a perctől kezdve pedig ez a távoli frankfurti kisiparos-összeseregülés s az a gondolati tisztázódás, mely nyomában jár, sokkal jobban és közelebből érdekelhet bennünket.

A németek évek óta tüzetesen s tudományosan foglalkoznak a kézművesiparnak, mint társadalmi ágazatnak alapvető problémáival. Statisztikai adatgyűjtésekkel megállapították, hogy Németország népességének nyolcadrésze ma is a kézműves kisiparból él. 1926-ban minden 1000 német lakosra 21 kézműves üzem esett. Mi nem tudjuk Erdélyről, hogy mai lakosságából mennyit tart el a kézműves munka. Arra még kevésbé vannak pontos adataink, hogy az erdélyi magyarságnak mekkora hányada a kisiparos kézműves réteg s ez miképpen tevődik össze különböző szakmák szerint.

Egyet azonban biztosan és tapasztalásból tudunk: az erdélyi *magyar kézműves kisiparosság széles és életerős népréteg*, mely igen becses nemzeti hagyományokra támaszkodik, jelentős gazdasági erők felett rendelkezik. Erdélyi közgazdasági életében fontos szerepet játszik.

A frankfurti kézműves felvonulás s az a fejlődés, mely oda elvezetett, arra figyelmeztet azonban, hogy a kézművességnek ujonnan megszilárduló szerepe nem viszonylagos erdélyi belső magyar folyamat, nem pusztán ideiglenes eltolódás, hanem *korszerű társadalmi kialakulás*, hosszú időre szóló új munkabeosztás s mint ilyen *világjelenség*. Ebben a formájában pedig közvetlenül visszahat az a jelenség az erdélyi mai magyar helyzetre s annak előnyétől szolgálhat.

Amikor a múlt század végén a rohamos ipari fejlődés megindult, sokáig úgy látszott, hogy a kézműves-kisiparosság napjai megvannak számlálva. Ezt a foglalkozási ágat s a velejáró külön gondolatvilágot egyfelől a technikai és gazdasági fejlődés, másfelől a politikai irányzatok — a jelek szerint — teljes elnyelésével fenyegették.

Eletének és társadalmi szerepének e példátlanul nagy válságát életerősen s vidáman túlélt a kézművesség. A vita eldőlt. Bebizonyosodott, hogy a nagyipar mellett számos ponton *nélkülözhetetlen feladatai vannak*. Különösen azóta vált ez kétségtelenné, mióta a minden-hova könnyen elvezethető villanyosság a kézművesipar technikai téren párhuzamos helyzetbe hozta. Ezek a kézműves feladatok főként ott válnak nélkülözhetetlenné, hol a fogyasztásnak s a termelésnek közvetlen, személyes érintkezése nemcsak szükséges, hanem tökéletesedést s emelkedést jelent, mégpedig mind tisztán szakmai, mind általában művelődési s finomodási szempontokból. Azonkívül pedig a munkaszolgáltató és javító iparoknak igen széles terén s azoknál a szerelő iparoknál, melyek gyárilag készült cikkeket és alkatrészeket használati helyükre állítanak be, minek különösen

figyelmébe!

kezelt az első küldés... I-ma téli szalámi. 10... 11 lei. Liptói turó egy... kg. 11 lei. Ementhá... egyegyed kg 15 lei... sajt egyegyed kg... 6 db ementhái sajt... Kirándulóknak hal és... onzervek olcsó árban

Sas-passage.)

edetések

avankint 3 lei, vastagabb... apróhirdetés ára 30 lei... 33 százalékos kedvezmény... dóban 10 lei.

Különféle

A turulungi (jud. Sătmăr) róm. katolikus templom falazata külső tatarozására és festésére aug. 1-ig ajánlatot kérünk. Erdéklődők utiköltsége nem fizetjük meg. Egyháztanács.

Elveszett „Bodri” nevű nagy fehér komondor és egy barna-fehér vizsla. Megtaláló jutalmat kap. Oradea, Str. Nic. Zsiga 52. alatt.

„Rádiumchema” joachimsthal győgy-párna próbára, költséghasználatra kapható Keménynél, Vlahuta-utca 33.

PUBA OLMOT állomány vesz a Szent László-nyomda r. l. Oradea, Strada Regele Carol No. 5.

Foeni plébánia értesíti a hárszetőnői állásra pályázókat, hogy az állás már be van töltve.

Alkalmazás

Asztalos tanuló fizetéssel felvétetik. Str. Hasdeu 11.

Két butorasztalos segéd állandó munkára felvétetik. Kaszás Lajos Covasna.

Kitűtöt felvesz Andras Gustáv, Oradea, Strada Pasteur No. 53.

Borbély tanulóknak ügyes fiú felvétetik Gyurtsik, Oradea, Reg. Ferdinand 26.

Cukorkakészítő, drageé és laborator-mester állást keres. Oradea, Samueli Micu 5. Demkó.

Plébánián, uradalomban vagy háznál hárszetőnői állást vállalkodónői állást vállal közepkoru keresztény urinó, aki a hárszetőnői állásban járatos és szép kézimunkát. Esetleg gyermek mellé is. Megkeresések „Mernik özevegye” jellegre a hirdetésbe.

Str. Carol II. No. 5.

Gondtalanul napozni

lebarnulni, lég- és napfördözni csak úgy lehet, ha előbb alaposan bekente magát Nivea crémnel vagy olajjal. A Nivea lecsökkenti a leégés veszélyét és csodás bronzszínű lesz tőle bőre.

Levegőre és napra csak **NIVEÁ-val**

NIVEA-CRÉME 16 - 72 lei / NIVEA-OLAJ 24 - 75 lei
Beiersdorf & Co. S. A. R., Bragov

az építkezéseknél s a gépek körül nyílik légtere.

A frankfurti óriási felvonulás elsősorban éppen annak az életerőnek és vídamságnak volt hangos, világgraszáló kifejezése, mellyel a kézművészek ennek az újra megszilárdult társadalmi fontosságának tudatára ébredt. A kézműves tömegek e példátlan felvonulásával nem kongresszusi munkára vállalkoztak, akik megrendezték. Azt előbb elvégezték hosszadalmas ankétok és kutató munkálatok során. Politikai nyomást sem akartak gyakorolni, mert arra nincs szükségük: a mai német rendszer jelentős támaszát látja a kispolgári rétegekben s éppen azért azok megerősödését szívesen támogatja.

Ez a frankfurti manifesztáció a kézművészek tömegeiben világossá és tudatossá akarta tenni azt az új szerepet, melyet a világfejlődés a kézműves munkának osztott ki s felhívta e társadalmi réteg figyelmét azokra a kötelességekre és feladatokra, melyeket ez az új helyzet az ő számára jelent. A frankfurti manifesztáció csodálatosképpen nem rendi kiváltságokat, különleges jogállást követelt, mit az idők szelleme szerint bizvást követelhetett volna, hanem a további kedvező fejlődés érdekében a kézmű-

ves iparos szakmai felelősségérzetének, önbizalmának emelésére helyezte a fősúlyt. Az öszszetartást, a gyors és jó munkát, a szövetkezeti szervezkedést állította maga elé feladatul az a százezer német kisiparos, ki Frankfurtban a kézművesség ünnepére gyűlt össze.

A fegyelemnek és munkának ez az útja nyitva van mindenki előtt. kiben értelem és erkölcs lakozik. Nyitva áll tehát ez az út az erdélyi magyar kézművesség előtt is.

Eppen olyan fontos azonban e világhajléknak megértése és felhasználása minden más erdélyi magyar réteg, az egész erdélyi magyar társadalom számára. Az új erőre kapó magyar kézművesség útján a fejlődés sodrának segítségével sokat visszanyerhetünk abból a gazdasági súlyból, melyet az idők rendén elveszítettünk.

Ennek az emelésnek a munkájából a magyar társadalom minden rétege és minden párnya egyaránt kivetheti a részét, ha mindenütt, ahol az csak lehetséges, előnyt ad a kézművességnek s e közből soha sem feledkezik meg arról a segítségről, melyet a magyar kézműves iparosnak éppen ma, az új fejlődésnek felfelé hajló meredekén tartozik.

Légi hadgyakorlat, amely elméletben az összes angol kikötőket szétrombolta

Anglia 1500 új hadirepülőgépet épít

Londonból jelentik: Hétfőn este kezdődtek meg az angol légi hadgyakorlatok. A támadás olyan erős volt, hogy az összes kikötők és repülőterek elméletben mind romokban hevernek az éjjeli bombavetők jelképes „pusztításai” következtében. A hadgyakorlatokon lezuhant egy repülőgép és a pilóták meg haltak.

Londonból jelentik: A légügyi miniszter

benyújtotta a légi haderő fejlesztéséhez szükséges pótköltségvetési javaslatot. A légi haderő fejlesztéséhez évenként 35 millió fontra van szükség. Ebből 1500 első osztályú új repülőgépet építenek s azok kezelésére 2500 pilótát és 20.000 mechanikust állítanak szolgálatba. A hadipilóta-iskolák számát ötről tízre emelik és 41 új katonai repülőteret fognak felszerelni.

A kedves ember

Az öngyilkossá lett Stavisky neve ismét szerepel a világsajtóban. Arverezik a hagyatékát és többek között 500 pár cipője kerül árverésre.

A nyomtatott betű csatornáin: az ismeretlen „oros” szélhámos alakja valóságos legendássá magasodik. Korunk hősvé öntik át, akik a szélhámosban heroikus vonásokat keresve, alakját, mint valami nagy egyéniséget, boncolják ízekre, részekre és atómkra. Stavisky egyik egyede csupán egy típusnak, valaki, aki szerencsés és vakmerő volt, szerencsés és szemtelen, aki vissza tudott élni emberek gyöngéivel, kapzsiságával, alacsony ösztöneivel. Ő az emberekben azokat az elemeket találta meg, amelyek benne uralkodtak, s ezekre az elemekre épített. Most, amikor befejeződött a színjáték, az egész nyilvánosság a körülötte zajgó sajtó szinte csodálkozva állapítja meg, hogy Stavisky kedves ember volt. Kedves, szélemes, mosolygó, udvarias és figyelmes. Mintha papírforma szerint a szélhámosnak másvalakinek kellene lenni, mintha a szélhámos a maga foglalkozását, terveit és sötét elhatározásait arcvonásain viselné és egyéniségével kifejezné. A szélhámos természetesen kellemes ember, ami nem azt jelenti, hogy minden kellemes ember — szélhámos. A szélhá-

mosok mosolygósak, jómodorúak, behizelgők s valami sajátos nagy rábeszélő képesség a legfontosabb harcieszközük. Nagy rábeszélő képesség nélkül nem tudnák elszédíteni áldozataikat, s ha nem tudnának szimpátiákat keltetni, senkisé nem szédülne karjaikba. A világ minden szélhámosa kellemes ember, akire szívesen gondol mindenki addig, amíg — le nem leplezik. Példásképpen mutogatják a le nem leplezett szélhámost, aki mosolyogva jár, kél, kellemetesen suttyog, mindenkiről jót mond és mindenkinél olcsó szíveség aprópénzével fizetget. Régi és elavult színészi iskola ábrázolta sötétnek, vörösszakállunak, kellemetlennek az intrikust és kajánképűnek a szélhámost. Az ötvenes években volt divat a szélhámost szögletesnek, merevnek és kegyetlennek ábrázolni színpadon, azóta azonban sok víz elfolyt minden folyókban s az ember rájött, hogy azok, akik megtévesztéssel dolgoznak, fel vannak szerelve olyan eszközökkel, amelyek alkalmassá teszik arra, hogy bizalmat ébresszen bennük.

Nem volt még senki szélhámos, aki ne mosolygott volna és ne mondott volna kellemeseket. A rábeszélő képesség, a hatnitudás hozzátartozik fegyvertárához, hozzátartozik a jó modor, az öltözködés, a pillanatok kihasználásának művészete. A legmervebb embernek is vannak gyöngéi, amikor a mosolygósan udvarias szélhámos hozzá tud férkőzni és el tudja szédíteni. Néha esztendőnkig les áldozata,

Meghosszabbítottuk az előfizetési határidőt!

Július 20-án lezárult az a határidő, ameddig előfizetőink beküldhették előfizetési díjaikat, hogy a már ismertett sorolásonkunkon részt vehessenek. Többek kérésére, akik arra hivatkoztak, hogy a hónap vége felé nehezebben tudnák ezt a feltételt teljesíteni, kitöltük az előfizetési díjak befizetésének határidejét

augusztus 1-ig,

mint végső határidőt.

A kisorsolásra kerülő ajándék nyeremények:

1. Egy darab ingyenes vasúti menetjegy a jövőévi berlini olimpiászra.
2. Ötnapos üdülés a szépséges Püspök-fürdőn, avagy a vadregényes Gyilkostónál.
3. 1000 lei értékű ajándékkönyv, tetszőszerinti választékban könyvosztályunknál.
4. Egy évi teljesen ingyenes lapküldés.
5. A „Képes Krónika” és a „Vigila” c. rendkívül értékes folyóiratok ingyenes megküldése egy teljes éven át.

Ezenkívül minden egyes előfizető, tekintet nélkül arra, hogy nyertes vagy sem, 40 százalékos árengedményt kap a következő közhasznú és rendkívül értékes könyvekből:

Dr Lukács: Hogyan éljen a gyomor és bélbajos ember?	100 lei h. 60
Dr Lukács: Hogyan éljen a vesébajos ember?	85 " " 51
Dr Lukács: Az elhízás és a soványító gyógykezelések	85 " " 51
Dr Bodon: Hogyan éljen a szívbajos ember	85 " " 51
Dr Müller: A tuberkulózis megelőzése és gyógyítása	100 " " 60
Charles Baudouin: Az önfegyelmzés művészete	100 " " 60
Dr Káldor: Hogyan kerüljük el az öregedést?	100 " " 60
Dr Földes: A fiatal anya (orvosi tanácsok fiatal asszonyoknak)	85 " " 51
Bucsnai: Természetes gyógy mód és táplálkozás	130 " " 78
Bucsnai: Nyerskoszt	100 " " 60
Dr Soós: A diétás konyha technikája	217 " " 130
Stekel: Üzenet az anyáknak I., II., III.	318 " " 191
Dr Mezei Károly: Mit tegyék, mit ne tegyék, ha szép akarok lenni?	85 " " 51
Bucsnai: Napfürdőzés és a napfény gyógyhatása	83 " " 50
Dr Kellner: Mit kell a sportolónak a saját testéről tudnia?	95 " " 57

A kedvezményes összegek és az 5 lei portó előre küldendő.

Az előfizetési díj befizethető akár közvetlenül a kiadóhivatalhoz, akár bizományosaink

(Tudósításunk folytatása az első oldalról.)

Olasz dörgések és villámlások Japán ellen

Mussolini lapja Angliát is gyanúsítja Japán újabb abesszin-barát föllépése miatt

Rómából jelentik: Pár nappal ezelőtt közöltük, hogy Japán római nagykövete Mussolini meglátogatta, s előtte igen ünnepélyes formában nyilatkozatot tett Japán semlegességéről. Ez csakugyan meg is történt. Azonban a japán külügyminisztérium félhivatalos lapja e semlegességi nyilatkozatra nézve azt a közlést adta, hogy Sugimura római japán nagykövete e nyilatkozat megtételére nem volt utasítása. Erre a tokiói olasz nagykövet Hirota japán külügyminisztert fölkereste s kérdést tett

nála az ügyre vonatkozólag. Hirota külügyminiszter kijelentette, hogy

Sigamura római japán nagykövetnek csakugyan nem volt utasítása Mussolini meglátogatására. Csak mult év októberében volt arra utasítása, hogy az olasz-abesszin viszály ügyében semlegességi nyilatkozatot tegyen, de akkor még nem volt háborus veszély.

Az olasz sajtó rendkívüli felháborodással tárgyal arról, hogy a tokiói hivatalos körök éppen ellenkező magatartást tanúsítanak, mint amilyenre a római japán nagykövet legutóbbi semlegességi nyilatkozatából következtetni lehetett volna. Indulatosan szólnak arról, hogy Japán volt az a nagyhatalom, amely a nemzetközi kötelezettségeket legelőször tiporta lábball. Mikor a saját érdeke úgy kívánta, hátat fordított a Népszövetségnek, hogy elfoglalja Mandzsuriát és „rabszolgaságra juttasson” egy negyven milliós országot.

A *Popolo d'Italia* (a Mussolini lapja) arról ír, hogy Japánt az angol sajtó hangjai biztatják rá semleges magatartásának módosítására. Aztán ez a vezető olasz lap is élesen rátámad Japánra, s szemrehányást tesz neki, hogy éppen ő akar az abesszinek pártfogója lenni az olaszokkal szemben. Holott ugyanaz a Japán volt az, mely iga alatt tartja Koreát és Mandzsuriát, s a világ legrégebbi kulturájú országára, Kinára is rá akarja tenni a kezét. A

Haile Selassie, Abesszinia császára, a „negus” tábornagi egyenruhában.

A római japán nagykövet ismét nyilatkozik

Rómából jelentik: Sugimura római japán nagykövet a *Tribuna* munkatársával beszélgetést folytatott az általa adott semlegességi nyilatkozat és a Hirota külügyminiszter közlései felől. A nagykövet arra mutat rá, hogy e két nyilatkozat között ellenmondás nincsen, csak a római érzékeny közhangulat ad Hirota külügyminiszter szavainak messzemenő magyarázatot. A nagykövet most is csak megismételte azokat a kijelentéseit, amelyeket Mussolininek tett.

— Kijelentéseim — mondotta — mindenben fedik a japán császári kormány gondolatmenetét és erre nagyköveti szavamot adom. Igaz, hogy Japánnak bizonyos gazdasági érdekei meg kell védenie Abessziniában, de ez még nem ok egyéb következtetésre.

A római japán nagykövet még elmondotta,

Mindem ami egészséges belül tiszta

Éz az alma „makk”-egészséges, mert belül teljesen tiszta. Mi, emberek is makk-egészségesnek éreznék magunkat, ha belső szerveinket megfelelően ápolnók! Gondoljuk meg, hogy kb. 500 liter vér folyik át mindennap az ember veséin és akkor megértjük, hogy mennyire fontos a vesék, a hólyag és vizelet-utak időnkénti alapos és rendszeres kitisztítása Helmitol tabletták által.

HELMITOL
a belső szervek higiénizálására

Mussolini lapja megvádolja Japánt, hogy Abesszinia melletti állásfoglalását

nem az Abesszinia iránti jóindulatu érzelmi okokból teszi, hanem azért, mert az olaszokkal szemben faji s üzleti irigység vezet.

— Illik néhány szót szólani Angliához is, — írja tovább az olasz lap. — Anglia ismét olaszellenes hangokat üt meg, azonban Olaszországot sem fenyegetéssel, sem rábeszéléssel nem lehet eltéríteni kitűzött céljaitól. A *Popolo d'Italia* azzal fejezi be heves cikkét, hogy Japán állásfoglalása nem egyéb, mint a sárga és fekete fajok összefogása a fehér ember ellen.

hogy ez év decemberében Japán követséget fog felállítani Abessziniában. Azonban ismételt hangoztatta, hogy Japánnak politikai érdekei nincsenek Abessziniában.

Az angol félhivatalos sajtóiroda csitítgatja a heveskedő olasz sajtót.

Londonból jelentik: A félhivatalos Reuter-féle sajtóiroda külön közleményben foglalkozik az olasz sajtó heves kifakadásával. Megállapítja, hogy ezek a kifakadások az olaszok lázas hangulatában ugyan megérthetőek, egyébként azonban Angliát méltatlanul vádolják. Az angol kormány továbbra is azon igyekszik, hogy Franciaországgal és Olaszországgal együtt békés úton oldja meg az abesszin kérdést, még a Népszövetség tanácsának összeülése előtt.

kerül törvényszék elé, a nagyobbik százalék megusza olcsón, végigszélhámoskodik az életét és minden tragikus hangsúly nélkül tűnik el az aszfaltról, hogy helyet adjon az utána jövőeknek, az újabb kellemes embereknek, akik folytatják ott, ahol ő abbahagyta. Jönnek, mennek, sűrűnek és forognak, szédítenek és leszorítanak sok tisztességes, jóra való embert, akik nem tudnak mosolyogni, akik nem kellemesek, akik másra vannak beidegződve. A kellemes emberek rajzása szinte lebirhatatlan. Megtalálni őket mindenütt, miniszteri előszobákban, ahol nincs semmi dolgot, de megmutogatják magukat, pártkörökben, klubokban, sőt a jobban elzárt családi ajtóik mögé is betörnek, mert átsegíti minden záron és védekezésen keresztül a kellemes modor, a jól szabott ruha, a szimpatikus természet. Ott vannak mindenütt, nem lehet kitérni előlük és megtevesztik a legfigyelőbb szemét is és elszédítik a legmakaacsabb fejet. Hozzátartoznak az élethez, mint ahogy a falevélhez a színes fereg. Nem lehet megszabadulni tőlük s az élet apró fájdalmainak nagy mennyisége a kellemes emberek fölött érzett csalódásból fakad. Hány kellemes emberben esatalkoztunk, hány szimpatikus mosolyu és baráti arcot öltő emberről derült ki, hogy szélhámos, aki becsapott! Ha nem is volt törvényszéki hangsúlya, ha nem is fejlődött bűnügy, de mégis szélhámos-sággal, csalással, megtevesztéssel kerülünk szembe. Allamférfiak, akik sok emberrel

érintkeznek s akiknek egyik alaptulajdonságuk kell az emberismeret, hogy legyen, hány-szor szédülnek meg a kellemes ember kellemes mondásaitól! Hány-szor szédítik el a szélhámosok, akik között legfeljebb csak stíluskülönbség van, de valamennyien egyformák abban, hogy el akarnak és el tudnak hitetni dolgokat, amelyekből semmi sem igaz! Az átlagszélhámos nehezen kerül hurokra, mert egy hatodik érzeke van: mindig megéri, hogy mikor kell menekülni s mikor kell abbahagyni a játékot. A leplezetlen szélhámosok talán sokkal veszedelmesebbek, mint azok, akikről lerántották a leplet. Mert itt élnek közöttünk különböző címeken és helyzetekben, elállják az utat komoly értékű és dolgozó emberek előtt. Vannak mérhetetlen mennyiségben, de különösen sokan vannak ott, ahol a levegő, a talaj miázmás és fertőzött, mert az ugynevezett prosperitás esztendőiben egy külön réteg nőtt a semmiből, amely szélhámos-ságból élt és szélhámos-ságokon keresztül mentette át magát, sőt tornászta fel tévvezető önönmagát. Számolni kell velük, mint egyik tényezőjével a társadalomnak, csak nagy energiával és nagy óvatossággal lehet lerázni őket. Ez a társadalom nem naiv és nem hiszékeny, Stavisky-szerű szélhámos-ságokat nem mindennél lehetne lebonyolítani. Világváros kell hozzá. De kis szélhámos-ságok, apró szédítések, érthetetlen pénzszerzések szemünk előtt bonyolódnak és játszódnak le. A kellemes ember ott

van társaságunkban akkor is, amikor gyanútlanul és észrevétlenül végezzük a magunk munkáját, odasurran hozzánk, odanyul fáradt idegrendszerünkhöz, fel tudja hangolni, tudja, hogy mit kell mondani és mit kell cselekedni. Első lépései lekötölezők, kedvesek és kellemesek s csak akkor vesszük észre, hogy megfogott, amikor a szélhámos-ság hálója lekötötte kezünket és megtörte mozgásunkat. Amikor zsákmányul estünk, már késő, s a kellemes ember, amikor kihasználta, már tovább megy, új áldozat után. S mi, a becsapott áldozatok, csendesen hallgatunk, mert resteljük, hogy becsapott. Ezen az uton szabadul a legtöbb szélhámos, a legtöbb csaló, aki az áldozatok mellett közömbösen sétál el, mert semmi közösége nincs tovább vele. Stavisky csak az arányok teszik különbbé, nagyobbá, mint a kis szélhámosokat. Csak több oxigénhez jutott, hiszékenyebb, naivabb és főleg pénzesebb áldozatokat falt fel. De lényegében azonos érték azokkal, akikről nem tudjuk, hogy mi a foglalkozása, honnan jött és miből él. Csak annyit tudunk róla, hogy kellemes ember, aki mindenkit lekötölel. Van, kipusztíthatatlanul él, mint ahogy a parazitát sem lehet megölni addig, amíg élet van. Megmarad mindvégig, úgy látszik, kitörölhetetlen velejárója az életnek s mást nem tehetünk, minthogy óvakodunk tőlük, vagy magunkhoz engedjük őket, de tudomásul vesszük minden-képpen, — hogy kellemes emberek.

Bűnös üzelmek után megszökött a párizsi Traveller-bank igazgatója

Ujabb botrányos bankbukási bűnügy a francia fővárosban

Párizsból jelentik, hogy a francia fővárost újabb, nagy izgalmat keltő bankbukási bűnügy tartja izgalomban. A Párizsban működő, egyik legjobb nevű amerikai magánbank, a Traveller-bank pénztárhelyiséget és fiókjait egyik napról a másikra bezárták. Csak utóbb derült ki, hogy a bank egyik társtulajdonosa, Neidecker Coles igazgató ellen különböző család üzelmek miatt bűnvádi eljárás indult, a vizsgálat folyamán azonban a vizsgálóbíró ideiglenesen szabadlábra helyezte az amerikai pénzembert. Neidecker másnapra, családjával együtt eltűnt Párizsból. A bank károsult üzletfelei magasállású amerikai és francia személyiségek voltak. A csődbejutott banknak fiókjait voltak Cannesben, Nizzában, Amsterdamban és Londonban is. A bank passzíváinak összegét egyedül a

newyorki piacon elhelyezett spekulációs veszteségek százezer frankkal növelték. A megszökött felelős bankvezér a jelek szerint útban van Amerika felé. Szombaton délelőtt a rendőrség házkutatást tartott a bank párizsi főintézetének helyiségeiben, a levelezésen kívül azonban nem találtak semmit, mert Neidecker igazgató jóelőre eltüntetett minden kompromittáló feljegyzést. A nyomozás megállapította, hogy Neidecker még július 2-án saját jachtján elhagyta a cannesi kikötőt és azóta nem adott többé életjelt magáról. Felesége, két fia és két fivére, akik valamennyien vezető szerepet játszottak a bank vezetésében, szintén megszöktek s hír szerint az egyik amerikai óceánjáró fedélzetén útban vannak Baltimore felé.

Az új örlési takszarendelet

(Oradea.) Jelentettük, hogy a kormány egy legújabb kiadott rendelete 115 lei örlési takszát vetett ki a malmokra a termelt liszt métermázsája után. Az új illeték kivetésének célja a külkereskedelmi viszonylatokkal áll szerves kapcsolatban. Nem is lehetne ellene tehát komoly kifogást emelni, ha csupán az úgynevezett „kereskedelmi” malomüzemeket terhelné.

A baj azonban ott kezdődik, hogy a rendelet, még inkább annak végrehajtása, a malmok között éppen nem, vagy legalább is hiányosan tesz különbséget. Erdélyben igen kevés a „műmalmok” száma. A legtöbb gabona-örlőtüzem a „vegyes rendszer”-re tért át. Ami alatt azt kell érteni, hogy a malmok dolgoznak — a lehetőség mértékéig — raktárkészletre is, emellett azonban elfogadják a „vámörlésre” be szállított búzát.

E pillanatban szinte lehetetlen megállapítani, hogy a takszakivető hatóságok milyen okból nem tesznek különbséget a kétfajta örlés között s miért neheztlik a föld népének öröklését olyan költségtöbblettel, amelyeket sem a vegyes örlésű malom, sem a gabonatermelő el nem bírhat?

A malmok üzembeszüntetéssel felülnek a kormányrendeletre.

Oradeán ma már csak a „Lederer és Kálmán”-féle, meg a „Stefánia”-malom működik. A vidék nagyobb malmaiban is kihültek a kazánok. A vámöröl „kismalmok” pedig tanács-talanul állanak s valami csudára várnak, amely bizonytalan helyzetüket rendezzi.

Mit mond a kisgazda?

— Kérem a legnagyobb bajban vagyunk. Dandárján a nyári nagy munkának, nem tudjuk a kenyérsütéshez szükséges lisztet előkotorni. A kormány szándéka helyes és becsületes. Segíteni akar a földműveseken. De mit használ a jószándék, amikor például az én

Megjelent!

A szövetség szervezéséről szóló törvény

Az érvényben levő teljes román szöveggel, magyar fordításával és tartalomjegyzékkel.

Kiadta és fordította:

Dr Borbély Lajos, ügyvéd

Ara 125 lei és portó.

Kapható: könyvostályunkban.

cséplőmunkásaim ultimátumot intéznek hozzám és — elvitáztatlan igazuk tudatában — kijelentik, hogy ha nem lesz kenyér, nem lesz munka sem.

— Az egész várost végigtaláltam. Liszt azonban nem akad, mert vagy tényleg nincs, vagy „tartálékolják.”

— Új örlésről pedig álmodozni sem lehet, hiszen a ma még üzemből lévő néhány malom nem bírja fedezni a szükségleteket. Igen nehéz úgy ez, uram s nem tudom, hogyan oldjuk meg.

A gabonakereskedő

is megszólal:

— Csaknem üres a raktárunk. A malmok érthető okból tartózkodók. Valami rendet teremteni kellene, hiszen amilyen üdvös a kormány szándéka, — éppen olyan kárhózas a végrehajtás.

Egy oradeai építőmester leányának öngyilkossági kísérlete

Oradea. Saját tud. Tegnap este 10 óra után, telefonon hívták segítségül a mentőket a Cantemir-utca 29 számú házba, ahol titokzatos körülmények között, öngyilkosság történt. A mentők a ház tulajdonosának, Almásy ismert építőmesternek Irma nevű, 28 éves leányát találták öntudatlan állapotban, szülei lakásán. Ismeretlen méreggel mérgezte meg magát. Almásy Irmának a szomszéd házban lakó dr. Gara Ödön belgyógyász-orvos nyújtott első segélyt, majd ugyancsak az ő utasítására a mentők be szállították az öngyilkos leányt a Szent József kórházba.

Almásy Irma bucsulevelet nem hagyott hátra, illetve szobájában kétségbeesett hozzátartozói nem találtak egyetlen olyan sort sem, amely megmagyarázná azt, hogy a fiatal nő miért emelte ajkához a mérgező poharat. A Szent József kórházban a következő felvilágosítást adták:

— Almásy Irmát önkivületi állapotban szállították be hozzánk a mentők. Azonnal ápolás alá vették és ma reggel kilenc órakor már néhány pillanatra magához is tért. Állapota egyelőre még igen súlyos, de remény van rá, hogy miután a mérge még nem szívódott fel teljesen, — meg fogják tudni menteni az életnek.

A titokzatos öngyilkosság ügyében a rendőrség bevezette a nyomozást. Almásy Irmát, amint az orvosok megengedik, a sérülési osztály egyik tisztviselője fogja kihallgatni.

Halálozás. Z é t é n y i Lászlóné szül. Gáthy Erzsébet 23 éves korában Oradeán elhunyt. Temetése szerdán délután 3 órakor lesz Santou-Maren (Erdélyi „Concordia”).
Mester Anna 66 éves korában elhunyt. Temetése tegnap volt. (Erdélyi „Concordia”).

Felhívás a bihormegyei gazdák és gabonakereskedőkhöz

Mint köztudomású, Mihail Negura miniszter elnöke alatt működik Bucurestiben a búzaértékesítő központ, amelynek tagja Nerva Traian Cosma képviselő is, egyedüli képviselője az erdélyi érdekelteknek. A búzaértékesítés bihormegyei módózatának megbeszélésére a bihormegyei Mezőgazdasági Szindikátus és az oradeai Árutőzsde Cosma képviselő úr óhájának megfelelően

péntekre, július 26. d. e. 1/21 órára a megyei prefektúra termében ankétot hívnak össze.

Tekintettel a búzaértékesítés és örlés kérdésének nagy jelentőségére, felkérjük a bihormegyei nagy- és középbirtokosok, valamint a gabonakereskedők és a műmalmok képviselői, hogy e megbeszélésen minél nagyobb számban vegyenek részt.

I. NISTE, elnök.

Kirándulás Baitára. A Központi Kolping Sportegylet turisztaszakosztálya július hó 28-án, vasárnap kirándulást rendez Baitára. Megnézik a Körös eredetét és Bihor-kaput. A kiránduláson részt vesz Oswald Pál igazgató is, aki a kirándulók részére szentmisét mond a baitjai katolikus templomban. Indulás vasárnap reggel 5 órakor a Szent László templom mellett. Résztvételi díj 90 lei. A kirándulás meggyvendemes nagy gépkocsin történik. Jelentkezni lehet péntek estig mindennap a Központi Katolikus Legényegylet székházában, valamint Cziller Imre divatáruházában.

Rejtélyes haláleset. Marghita. Saját tud. Nagy Zsigmondné 27 éves pelli asszony a napokban átment sógoránál, Nagy Sándorné meglátogatni. Egy ideig nyugodtan beszélgettek, aztán az asszony a melegeiről panaszkodott s vizet kért. Alig itta meg a pohár vizet, lefordult a székről s az előhívott orvos már csak a beállott halált állapíthatta meg. A különös haláleset ügyében megindult a vizsgálat s az ügyesség elrendelte Nagyné holttestének felboncolását.

Összeveszett a családjával — öngyilkos lett. Marghita. Saját tud. Az abramu-i csendőrség jelentette, hogy Szilágyi Mária 38 éves petreui asszonyt házuk padlásán felakasztva találták. Szilágyi Mária állandó háboruságban élt családjával s napirenden voltak közöttük a veszekedések. Egyik ilyen veszekedés után elment hazulról s mikor napokig nem jött haza, keresésére indultak, így akadtak rá a nyári melegben már oszlásnak induló hullájára, mely a padlás egyik gerendáján függött. Az ügyesség megadta a temetési engedélyt, a csendőrség azonban folytatja a vizsgálatot, annak megállapítására, hogy kit terhel a felelősség a szerencsétlen asszony haláláért.

Kirándulás Stâna de Valera. A „Sasok” Egyetértés Turista Szakosztálya július 28-án reggel 4 órai indulással turát rendez a festői szépségű Valea Jadului. Reményt kérésztül Stâna de Valera, amely utat kényelmes párnázott ülésű autokamionnal teszik meg Valea Jadului állomásig, onnan pedig iparvasuton, esetleg sinautón Stâna de Valera. Visszatérés ugyanígy. Oradeára érkezés este 11 óra körül, gyaloglás nincs. Résztvételi díj 120 lei, tagoknak 100 lei. Jelentkezni lehet Gyenge órászületében, Str. Alexandri No. 12.

Nagyszerű uszóverseny Oradeán. Szombaton jól sikerült uszóversenyt rendezett a CAO (NAC) és Ferar (Vasas) uszógárdája a városi strand-fürdőben. Délelőtt az uszószerzők bonyolították le, a következő eredménnyel: 50 méteres melluszás: 1. T. Hoványi Sári CAO 41 mp. 50 méteres gyorsuszás: 1. Ladányi CAC 42.2 mp. 2. Gaál CAO. 400 méteres gyorsuszás: 1. Radulescu CFR 7.35.4 mp. 2. Savu CFR. 100 méteres melluszás: 1. Vasilescu CFR 1.45.1 mp. 2. Budescu CFR. 3x50 méteres vegyes staféta: 1. CAO, Grósz, Róza, Fodor hármasa. 2.53 mp. 2. Ferar (Goldstein, Fried, Szilágyi). 3. CFR (Vasilescu, Radulescu, Mirea). Délután 6 órakor bonyolították le a vízpoló mérkőzést, amelyben a CAO (NAC) és Ferar (Vasas) uszói vették fel a küzdelmet a CFR-el. A vegyes csapatban Róza, Balázs, Tóth, Molnár, Schönberger, Fodor. Vas szerepelt. Első félidőben Schönberger szerzett gólt. (2:1). Szünet után a CFR góloz (2:1), majd Fodor (3:1). Végül a CFR szepít az eredményen (3:2). Sonnenfeld jól bíraskodott.

Armegeyi bonahöz

Negura miniszter Bucarestben a nek tagja Nerva üledüli képviselő A búzáértékesítés megbeszélésére a zindikátus és az viselő úr óhajja.

1/21 órára ankétot hívnak

és és örlés kérésekkel a biokosok, valamint a malmok képviselői nagyobb szám.

NISTE, elnök.

A Központi bizottság július 23-án rendezte a Bihar megyei és Bihar megyei Osvald Pál részére szentélyes templom felújítására 5 órákor a Szent Péter díj 90 lej, melyes nagy gépjárművel a péntek estig a Legényegylet Imre dívat-

Marghita. Saját asszonya, Nagy Sándor nyugodtan beszél a panaszokról, a pohár vizet a kivitt orvos már látta meg. A küldött a vizsgáló holttestének

ával — öngyilkos. Az abráhám Szilágyi Má házuk padlásán Mária állandó s napirendek. Egyik ilyen ról s mikor náre indultak így már oszlásnak lás egyik gerend megadta a temetőben folytatja itására, hogy kiléséttlen asszony

Valera. A „Sakosztály július 23-án rendezte a Remetén kély utat kényelmes mal teszik meg nanan pedig iparstána de Valeig. ra érkezés este. Résztvételi díj elentkezni lehet exandri No. 12.

adeán. Szombator ett a CAO (NAC) a városi strandmokat bonyolított nyel: 50 méteres CAO 41 mp. 50 Ladányi CAO eres gyorsulás: avu CFR. 100 mé CFR 1.45.1 mp. 2 egyes staféta: 1. masa. 2.53 mp. gyil). 3. CFR (Vatan 6 órákor bozést, amelyben a szóit vették fel a csapatban Róza, ger, Fodor. Vas nberger szeret 2 góloz (2:1), majd t az eredményen t.

Nem szabad elfogultnak lennünk a reklámközleményekkel szemben.

Tartozom ezzel a megállapítással, mert annak köszönhetem gyógyulásomat, hogy egy gyenge pillanatomban feladtam évtizedes elveimet és a sajtóban megjelent reklámközlemény alapján rendeltem gyógyszer, írja dr. B. L. Cluji középiskolai tanár. 19 évig szenvedtem gyomor- és fejfájásban, később gyomorfekélyt és gyomorsüllyedést állapítottak meg nálam. Sok pénzt áldoztam kezelésemre, bejártam számos bel- és sülföldi fürdőt, azonban a javulás mindig csak rövid ideig tartott. Többször olvastam a lapokban valami új amerikai csodagyógynövényről, de évtizedes elvem az volt, hogy intelligens ember nem ülhet fel reklámközleményre. Azonban egy barátom — dacára annak, én lebeszéltem — megrendelte a „Gastro-D“ gyógyszert és rövid idő alatt hallatlan javulás állott be nála. Szégyeltem magam, hogy fel kell adnom elveimet, azonban a gyógyulás vágya mindennél erősebb volt bennem és egyáltalán nem hántam meg, hogy én is megrendeltem a romániai vezérképviselőtől — Császár gyógyszerár, București, Casa Victoriei 124. szám, 130 lej utánvétellel a Gastro-D-t, mert most már biztosan érzem, hogy nemcsak átmeneti a javulás, hanem a végleges gyógyulás utján vagyok.

Ellentüntetések Zágrábban

A horvátok szétverték a jugoszláv ijjakat. — A belgrádi képviselőházban a szovjettel való diplomáciai kapcsolatot sürgették

Zágrábról jelentik: Hétfőn délelőtt egy nagyobb csoport fiatal ember jugoszláv zászlók alatt a horvátok tüntetésére válaszulva ellentüntetést rendezett. A horvátok erre megrohanták és elverték őket. Több kormánytámogató kereskedő üzletét összerombolták és kifosztották. Az összecsapásnak harminc sebesült és két halott áldozata van. Macek hétfőn vidéki birtokára távozott.

Belgrádból jelentik: Dimitrievics Mita kormánypárti képviselő Jugoszláviának a szovjettel való kapcsolata mellett emelt szót a költségvetési vita során. Ugyanakkor Stojadinovics kijelentette, hogy a zágrábi zavargások egészen igénytelenek voltak és emberélet nem ártott. Az ideiglenes költségvetést véglegesen megszavazták, még pedig 218 szavazattal egy ellenében.

25 milliós pevizacsalás vizsgálatát befejezték

A védőügyvédek a belgák letartóztatását kérték, mire a belgák megszöktek

Bucurest. Saját tud. Hétfőn keddre virradólag Calatorescu, a 25 milliós devizacsalásban szereplő rendőrkezeszt egész éjjel a központi rendőrségen tartották, ahol kereszkérdésekkel vallatták. Kedden reggel az ügyészségen szembesítették Vasilescuval és Nachttal. Pácuraru vezetőügyész referált az eredményről. Valer igazságügyminiszternek, aki a belügyminiszterrel folytatott az ügyről további tárgyalásokat.

Calatorescu a vizsgálat egész ideje alatt azrel fenyegetődött, hogy amennyiben nem hagyja ki a kért nyilatvánosságra hoz egy igen kényes ügyet, amiben a kormány két tagja is részes. Mindaddig ezt csak üres fenyegetésnek vélték Calatorescu részéről, akiről az is kiderült, hogy házat is vett a belgák pénzén, de azt a felesége nevére íratta.

Érdekes mellékkörülmény az is, hogy a két belga megbízott közül az egyik, Moller, aki Belgrádban tartózkodott, hétfőn utban volt Bucurest felé. Amikor megtudta, hogy Nacht és Vasilescu védőügyvédei a belgák letartóztatását kérték az ügyésztől — a határtól visszafordult. De Boje Staerke is, aki a feljelentést megtette a devizacsalók ellen — sürgősen elutazott Bucurestből erre a hírrre.

Anglia és Franciaország elhatározta, hogy az olasz-abesszin viszály megakadályozására, a Népszövetség közbelépését alkalmazza

Az angol kormány megengedte Abesszinia részére a fegyverkivitel

Párizsból jelentik: Laval miniszterelnök és Clark angol nagykövét megbeszélései azzal végeztek, hogy Anglia és Franciaország hozzájárult a népszövetségi tanács összehívásához. Abban is megegyeztek, hogy amennyiben nem tudnak Abesszinia és Olaszország között békés megegyezést létrehozni, alkalmazni fogják az alapokmány 15-ik cikkelyét. E szakasz szerint a vitában álló két államot egyezkedésre kötelezik. Ez egyezkedés érdekében

a vitás felek három hónapon belül háborút nem kezdhetnek.

Amennyiben valamelyikük mégis háborút kezdene, azt a Népszövetség összes tagállamai gazdasági bojkott alá veszik. A csapatszállításokat is megakadályozzák, sőt a megtámadott államot katonai segítségben is részesítik.

Hazahívják a hittérítőket.

Londonból jelentik: A Daily Express jelentése szerint a hétfői minisztertanácson elhatározták, hogy Abesszinia részére a fegyverkiviteli tilalmat felfüggesztik. Az indoklás az, hogy **Abessziniának önvédelemből van szüksége a fegyvervásárlásra.**

Háboru esetén a tilalom felfüggesztését vissza fogják vonni. A hittérítőket felszólították, hogy

sürgősen hagyják el Abesszinia területét és amennyiben nem akarnának megválni hiveiktől, legalább családjaikat helyezték biztonságba. Az angol lakosságot az angol követség fogja védeni, amelynek épületét máris homokzsákokkal vették körül.

Az angol nagykövét közölte az olasz kormányval, hogy Abesszinia függetlensége fönntartását kívánja. — Ha Olaszország nem enged, Anglia a dolgokat szabadjára engedi Genfben.

Bécsből jelentik: A Neue Freie Presse tudósítása szerint Drumond római angol követ utasítást kapott kormányától, hogy közölje Mussolinivel az angol kormány aggodalmaskodását legutóbbi kijelentései fölött. Az angol kormány nem tud hozzájárulni ahhoz, hogy Olaszország gyarmatként hatalma alá vehesse Abessziniát. Szükségesnek tartja az afrikai gyarmathelyzetek egyensulya érdekében is, hogy az 1906-iki egyezményben részes nagyhatalmak (Anglia, Franciaország és Olaszország) továbbra is biztosítsák Abesszinia függetlenségét.

Ezzel szemben Anglia hajlandó arra, hogy a négyest rábírnja az olasz gazdasági kívánalmak teljesítésére. Ha Olaszország ezzel meg nem elégszik, úgy Anglia kénytelen lesz szabadjára engedni a dolgokat Genfben.

A görög király visszahívása körül megindultak a belső harcok

Az atheni polgármester látogatást tett a lemondott királynál. A volt király segédlistjé Bucurestibe érkezik a trón visszaállításáról szóló megbeszélésre

Athénből jelentik: Tsaldarisz miniszterelnök legújabb az újságírók előtt azt a kijelentést tette, hogy az államforma megváltoztatásáról azon a napon lesz a népszavazás, amikor a kormány és képviselőház közös egyetértéssel megállapítják. Általában a kormány arra törekszik, hogy a népszavazás lefolytatására vonatkozó rendszabályok megállapítása minden szempont figyelembevételével, pártok fölötti tárgyalással történjék. Ilyen értelemben Tsaldarisz az ellenzék vezéréivel állandóan tárgyal, mert mindent el akar követni, hogy a népszavazás híven tükrözze vissza a görög nép akaratát.

Hatszáz atheni ügyvéd kiáltványt írt alá, amelyben a köztársasági alkotmány mellett foglaltak állást. Papajanis nyugalmazott tábornokot

egy politikai gyűlésen véresre vertek, mert arról beszélt, hogy a jelenlegi köztársasági rendszert fenn kell tartani.

Londonból jelentik: Kotzios atheni polgármester hat órán keresztül tanácskozott zárt ajtó mögött György volt görög királlyal, akivel ezután vidékre utazott. A görög polgármester kijelentette, hogy a királynak nincsen szándékában visszatérni Görögországba mindaddig, amíg a népe vissza nem hívja.

Bucurest. Saját tud. Keddre várják a tóvárosba György görög király adjutánsát. Livadis őrnagyot, aki Londonból, Prágán keresztül repülőgépen érkezik Bucurestibe. Livadis őrnagy a görög restauráció kérdéséről fog fontos megbeszéléseket folytatni.

Ezerkét száz letartóztatás Párizsban.
Laval szükségrendeletének életbeléptetése ellen huszezer főnyi tömeg tüntetett Párizs utcáin. A rendőrség ezerkét száz embert tartóztatott le a tüntetők közül.

A világ legdrágább autója aglogováci molnártulajdona

Arad, július hó.

A világ legdrágább autója nem Hutton Barbara, a kényes dollárhercegnő tulajdona, milliomos kislányokat rabolni nem suhannak rajta gépfegyveres, álarcos gangszterek a chikágói felhőkarcok árnyékában, kávé- és pucpasztakirályok nem kocskáztatnak rajta észveszejtő, vonagló szemöldökű filmsztárokat a kaliforniai tengerparton, nem emlékeztek cet-

A glogováci malom titka

Glogovác. Feneketlen portenger, libák masíroznak a kékre meszelt kis sváb házak alatt. Falu közepén a templom, szemben vele csuda tiszta és csuda rendes emeletes épület. Azt hinné az ember gőzmalom.

Pedig — múzeum. Itt őrzik hetedhétország csudáját, az ezerkilencszázas évek egyetlen üzemben levő autóját, amelyik ahelyett, hogy amint múzeális ritkasághoz illik, vitrinüveg mögött bámulatná magát, valahol, valamelyik közlekedési múzeumban, még mindég megkeresi a napi benzint, a tulajdonos mindennap begurul vele Aradra.

Uri passzió. Akár csak egy Stephenson-féle gőzmozdonyon kocskázná az ember.

A malom aljában knickebokeres, intelligens férfi álldogál. Mondom neki, ki és mi vagyok, meg hogy Leitinger Anton úrral szeretnék némi eszmecsere-t folytatni.

— Hát, ez nem megy olyan egyszerűen — vakarja meg a fejét — a sógorom nem mindenki áll szóba. Nem szereti az embereket. Környékezze meg valamivel, például, próbálja az autóját dícsérni, hátha sikerül.

Helyben volnánk. Két molnárinas és a knickebokeres társaságában elindulok expedícióra a malomba. Rövid bolyongás után abban a szerencsében lehet részem, hogy a világ legértékesebb autójának boldog tulajdonosával szoríthatok kezét a liszteszsákok árnyékában.

Leitinger Anton őszbekeveredett, hatalmas darab ember. Öten vannak testvérek, ötüké a malom. Virágos, galambos udvar mélyén a garázsban tisztelt valami. Boszorkánykonyha és faskamra egyszemélyben.

Leitinger úr nekiveti a vállát, a két molnárinas nekirugaszkodik, magam is belekapaszkodom és kigördül az udvarra, ott áll előttem a sárga napfényben a világ csudája.

Az 1900-as típusú, egyhengeres Peugeot!

Magas, emeletes alkotmány. Olyan, mint egy viharvert fiáker. Valamikor vörös lehetett. Vászonteteje, celluloid ablaka helyenként összeültve ügyesen. Folt hátán folt. Elöl, ahol más tisztességes kocsinak az orrávan, meg legfeljebb hólmí lábújjhegyen táncoló hölgy figurája csúcsosodik magasnak, furcsa drótszerkezet bonnyolódik.

Olyan, mintha, kilógna szegény kocsinak a bele.

A volán rudja jó magas, a lámpák valódi petróleumlámpák.

— De én villanyt vezettem beléjük — dicsékszik a boldog tulajdonos.

Az ülésről nem ér földet, úgy kalimpál az

halra, torpedóra és megörült alumínium-lábasra, nem meseautó, tehát nem zenél, ennél fogva rádió sincsen benne . . . azaz hogy rádió az éppen volna, hanem hát tartunk rendet.

Annyi bizonyos, itt robog, ott kocog az országúton Arad és Glogovác között, éktelen porfelhő a nyomában, megszokták már, senki meg sem fordul utána. Nekem megvallom, leesett az állam, amikor megláttam.

ember lába, alatta petróleumtartály, a benzintartó részegzeve a motorházra, pont a sófőr orra előtt.

— Egyharmadrész benzint használ, a kocsit aztán petróleummal megy — magyaráz Leitinger — a petróleum olcsóbb. Átalakítottam arra. Kibírja ez kérem a legnehezebb olajat is, csak benzinnel kell kezdeni meg végezni, hogy a benzint lemossa a csöveket. En 1925-ban vettem, a családomnak kedve támadt kicsit kocskázni. Sajnáltam a sok pénzt, meg Őt — ezt nagy Ővel mondja — egy sófőrtől. Tudtam, hogy jó lesz, á, nem csinálnak ma már ilyen jó automobiloikat kérem. Kicsit átalakítottam, megadtam a módját, ami hibázott reátettem. Megy mint a parancsolat.

A malomnak egy legújabb típusú teherautója is van. Anton úr még sógorom ült rajta. Kinizsi óta a molnárok mindég kicsit habokosak voltak . . .

— Ez volt az első autó Aradon — mondja

Ezer dollárért sem adja!

Mi az Isten csudája lehet itt alattam, amitől sehogysem férek és amibe alaposan bevágtam a bokámat!

— A, semmi, csak a rádió-akkumulátoros szekrényke, amelyik a villanyvilágítást szolgáltatja.

Fertelmes bűzben robogunk. Mintha egy petróleumlámpa kellős közepén ülnek. Sajnos nincs időm a feltároló panorámába gyönyörködni, ez a kocsi mindennel fölér.

A volánnal szemben valóságos kapcsolótábla a fal. Taszterek, konnektorok, drótok zürzavara. A volánon kacikás zöld galalith csengő virít. Anton úr megnyomja, rekedt, mélyténbőség hallatszik. Ez a kürt. No, I. A kürt No. II. ott lóg a sófőr füle mögött, a gazdája sűrűn nyaggatja, nincsen az a viharkürt, melynek szerencsétlenebb a hangja ennél. Egymás mellett porrongy és hamutartó, irányjező, adóbélyeg. Van itt minden, még üres monoklikeret is.

— Mennyivel megy a kocsij? — ordítom szomszédom felébe.

— Megy ez huszonöt-harminccal is, — üvölti vissza — csak most van egy kis szél azt érzi.

Mennydörgés, villámlás, robogunk tovább.

— Ült már repülőgépen — érdeklődik Leitinger. — Megnyugtatom, hogy viharos időben az éppen ilyen.

— Mennyiért adná a kocsiját? — érdeklődöm most én.

— Peugeoték ígértek érte ezer dollárt és egy új gépet, de én nem vagyok bolond. Ilyen jót ügysem kaphatok mint ez.

— Igaz, hogy bejár mindennap Aradra a moziba — folyik tovább az interjú.

— Mennék, csak most nyáron kevés a jó mozi.

— Kit szeret legjobban a moziszínésznők közül?

— En mindet, legjobban tán a Garbot meg azt a hogyis hívják csak amerikaiit . . . azt a . . . a Makdonaldot, aki a Vigözvegyet játszotta. Mind szép az. Látványos. Jó nézni őket.

Robogunk Mondorlak felé, a szél úgylátzik elállt, a tiszteletreméltó masina egyre jobban belejön. Felfedezek egy táblát rajta. Aszon-

csendesesen a sógor — a nagy vasutas sztrájk, amikor volt. 1904-ben. Barabás Béla ezzel utazott Budapestre. Elkocogott vagy három napig.

— Minek az a nagy sebesség? — ripakodik rá a büszke Anton úr — megjártam én már Oradeát, Püspökfürdőt, Lugojt ezzel, de egyetlen egyszer sem volt még motordefektem!

Modern autó-kozmetika

Nagy tisztességben lesz részem, mehetek én is a tisztas masinán. Azonban ez nem megy olyan gyorsan. Anton úr először kiszabadítja a kurbliit magányos fogságából, ott búsul szegény odaszíjazva a hűtőhöz, nehogy rossz gyerekek lelopják róla, aztán felemeli a rozoga gyérlapot és egész szépségében feltáruul a motor.

Nincs az az ócskavaskereskedéssel kombinált szemétdomb, amelyik különb látványt nyújtana ennél. Minden, de minden feltáruható itten. Rongyokba bonyált csövek, girbegurba drótok összevisszasága, gyanus eredetű gummicövek, melyek láttára önkénytelenül fájós hasú kisbabákra gondol az ember. Akármi legyenek, ha cérnaspulni nincs itt!

Megszámálom: egy, kettő, három.

— Az üres pulni nagyszerű szigetelő — csóválja a fejét Anton úr — nem lehet mindent pénzért venni, mert az nagyon drága.

Fogkefeje is van a kocsinak, olyan drótkefe, amivel a piszkos pulikat, loncos komondorokat szokták rendbetartani. A kocsit gazdája először körültekintően megtolettírozza vele a csöveket, aztán spriccelőt vesz elő, olyat, amelyent varrógépekhez szoktak használni. Injekciót kap a batár, bizony.

Na most! Nyögve-kurbliázás következik, aztán pokoli zajjal megindul a motor. Hangos kiabálással igyekszik ki a házból egy fejendős öreg néni, nem valami dícsérő szavakat menezst utánunk.

— Az anyám. Haragszik — mosolyog elnézően Anton úr — az anyák mind ilyenek.

gya hogy Societé Anonyme des Automobiles Peugeot Serie 58. No 5490. Az ötezernegyszázadik Peugeot-kocsin, igazi antikvitáson kényutazom itt az öreg nyárfák alatt az aradmegyei országúton.

A rossznyelvek azt mondják, hogy nem csak önzetlen szerelem fűzi Anton urat pártalan kocsjához.

Boszorkányos mesterkedéssel ki szokta emelni a motort a helyéből, belekapcsolja a gőzfűrészbe és fát vág az autójával!

Vízet is szivattyúz — szóval mindennemű házi szolgálatot elvégez, ez a nappali ágy, éjjeli kocsij vagy mit is beszéljek, annyi azonban szent igaz, csodálatos masina.

Hosszas vizsgálódás után sikerült felfedezni egy részben magyar nyelvű táblácskát rajta.

Velodrom Általános Budapesti Garage — hirdeti a tábla. Velodrome . . . olyan Jókai íze van a szónak . . . mint az egész embernek. A glogováci molnárnak, aki házi szőlősből készült porköpenyben igyekszik a tiszteletreméltó családú ereklyén az aradi mozi első előadására.

I. M.

Dr. Schmiedt Béla:

Lelket az életbe

E második kiadásban megjelent munka a lelki gyakorlatok igazságokat dolgozza fel elevenen, modern, megkapó példákban, mesteri kézzel hozzáfűzött megrázó refleksiókkal. Az első kiadás hónapok alatt fogyott el.

Ara 100 lei és portó.

Kapható könyvosztályunknál.

„UJ KOR”
AKTIV KATOLIKUS FOLYÓIRAT
Szerkesztik és kiadják:
**Aradi Zsolt, Balla Borisz,
Possanyi László**
Megjelenik minden második szombaton
Előfizetési ára: egyévre 300 lei,
egyes szám ára 12 lei.
Megrendelhető könyvosztályunknál.

Dr. Schmiedt Béla:
Lelket az életbe
E második kiadásban megjelent munka a lelki gyakorlatok igazságokat dolgozza fel elevenen, modern, megkapó példákban, mesteri kézzel hozzáfűzött megrázó refleksiókkal. Az első kiadás hónapok alatt fogyott el.
Ara 100 lei és portó.
Kapható könyvosztályunknál.

HIREK

Központi szerkesztőség, kiadóhivatal és előfizetés teljesítési helye
Oradea, Strada Regele Carol II. 5.
ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Belföldön: Egész évre 800, félévre 400
 negyedévre 210, egy hónapra 70 lej.
 Magyarországon: Egész évre 50 P., félévre 25 P., negyedévre 15 P.
 Egyszeri ára 20 fillér, vasárnap és ünnepek 24 fillér.
 Postatakarékpénztári csekk számlánk száma: 80.037.
 Telefon: 27.

Felelősszerkesztő: **PERÉDI GYÖRGY**
 Cluj-i szerkesztő: **dr. Sulyok István**
 Cluj, Piata Unirii 13. — Telefon 802.

Kéziratokat nem örvény meg és nem adunk vissza.
 Csak válaszbellyeges magánlevelekre válaszolunk.

Időjárás

A Meteorológiai Intézet jelentése szerint csendesebb és kissé melegebb idő várható, eső és szél inkább csak nyugati részen várható.

ZÜRICH ZÁRLAT. Párizs 20.23¹/₂, London 15.17, Newyork 305³/₄, Brüsszel 51.60, Milano 23, Madrid 41.92¹/₂, Amszterdam 207, Berlin 123, Bécs 58.40, Prága 12.69, Varsó 77.75, Belgrád 700.

Hetvenéves papi jubileum. Budapestben ma, július 23-án ülte meg pappá szentelésének hetvenéves jubileumát **Novák Lajos** prelátus c. kanonok, hitoktatási főfelügyelő. A 94 éves prelátus teljes testi és szellemi frissességben érte meg a nagy jubileumot, amikor a hívei nagy szeretettel vették körül. A prelátus az erdélyieknek nagy pártfogója ma is és áldott jószíve közismert. A jubileumra kibédi **Simonffy Rózi**s tanítónő, neves szobrászművész elkészítette a jubiléus nagyszerűen sikerült mellszobrát.

Szobrot állítottak Dollfussnak a salzburgi pályaudvaron. Bécsből jelentik: Ma, szerdán lesz két éve, hogy megölték **Dollfuss** kancellárt. Egész Ausztria mély gyászal készül megünnepelni az évfordulót. Ebből az alkalomból a mártirkancellárnak szobrot állítottak a salzburgi pályaudvaron.

Vasuti szebtolvajok kifosztottak egy freiburgi bencés tanárt. Timisoara. Saját tud. **P. Betschart** ildephons bencés papjánár, aki most Freiburgból a Bányságba érkezett, a rendőrségen feljelentést tett, hogy az aradi pályaudvaron a nagy tolongásban ellopták az utlevélét, a menetjegyét és kétszázhatvan svájci frankot kietvő pénzkészletét. A lopást csak a vonatban vette észre, amikor már vagy két állomásra volt Aradtól. A timisoarai rendőrség megindította a nyomozást s az idegellenőrző hivatal ideiglenes tartózkodási engedélyt adott ki a számára.

Megsemmisítették a kassai honvédszobrot. Kassáról jelentik: Néhány nappal ezelőtt Kassán a múzeum előcsarnokából eltűnt az a honvédszobor, amelyet 1906-ban állítottak a város a Főterre és az államfordulat után a csehek a múzeum előcsarnokába helyeztek. A lapok igazgatója találgatták, hogy mi történhetett a szoborral. Kedden reggel végül a csehek világosságot derítettek erre a kérdésre. A szobrot az Országos-hivatal távolította el a Múzeum előcsarnokából, mert az sértette a cschszlovák lakosság érzelmeit. A magyar lapok szerint a szobrot darabokra szedték szét és elraktározták, a cseh lapok szerint megsemmisítették. Ez az utóbbi feltevés a valószínű, mert a szobor öntött bronzból készült.

Foltozósabóként halt meg a Washington György leszármazottja. Budapestről jelentik: Gőmör megyében éveken keresztül faluról-falura járt egy öregember, aki pár fillérért foltozta az emberek ruháit. Mindenfelé ismerték a vén szabót, akit csak Weisz urnak szólítottak, bár váltig tiltakozott ez ellen. Mindig indulatba jött s kijelentette, hogy nem Weisznak hívják és nem is zsidó, hanem egyenes leszármazottja Washington Györgynek, Amerika híres elnökének. Persze kinevették és mesének tartották előadását, sőt sokan azt gondolták róla, hogy esze-lős. Az öreg foltozósabó rövid idővel ezelőtt végleg letelepedett Gőmörfüge községben, itt azonban hamarosan ágyának esett és most meghalt. Vizsgálat indult meg, amely feltűnő eredménnyel végeztetett, mert az öreg zsebeiben több levelet találtak, amelyek mind Washington Georges névre szóltak, azonkívül nagymennyiségű pénz is lelték nála, legnagyobb részét amerikai dollárbankjegyekben. A hatóságok megindították a nyomozást a titokzatos agnastyán kitételének a megállapítására, aki hét-nyolc esztendővel ezelőtt került lerongyolt állapotban Gőmör megyébe.

Tájdalmak? ASPIRIN

Feljegyzések

A franciaországi szocialista párt minap kongresszusán, melynek az elszázi Mühlhausen volt a színhelye, az alábbi érdekes határozatot hozták:

„A szocialista párt 32. kongresszusa annak a meggyőződésnek ad kifejezést, hogy a kongresszusnak és a Falloux-féle iskolatörvénynek fenntartása a három elszász-lotharingiai megyében ugródeszkát (un templin) kínál mindazoknak, kik a laikus oktatásról szóló törvényeket, a köztársaság e sarokköveit megsemmisíteni vagy megmásmítani akarják. Ami Elszász-Lotharingiát illeti, úgy az a tény, hogy a 3 megyének visszatérését követő 17 évfolyama alatt sem történt meg e területen az egyház és állam elválasztása, sem a laikus iskola bevezetése, **veszedelmes engedményt jelent az önkormányzati mozgalom javára**, ez pedig nem egyeztethető össze a köztársaság egységének alapjával.”

Ez a francia szoc. dem. párt határozat mindkét oldaláról nézve egyaránt jellemző és tanulságos.

Először amellet jelent történelmi bizonyítékot, hogy az ősi egyházi intézményeknek szíves megőrzése mind lefelé, mind kifelé egytaltal a népi sajátosságok megvédésének hatását kelti.

Másodszor pedig a másik oldal felől arra vall, hogy a régmódi munkásmozgalom tökéletesen alkalmazkodik a liberalista államfelfogás gondolatmenetéhez. bármennyire is hirdeti az ellenkezőjét. Nem hajlandó a népi különlegességet tiszteletben tartani, ha az vallási köntösben jelentkezik s lehetséges-e népi sajátos élet — vallási formák s megnyilatkozások nélkül? (Skin.)

Öngyilkos lett Deáky Attila, az aiudi Gazdasági Bank igazgatója. Aiudról jelentik: Deáky Attila, az aiudi Gazdasági Bank igazgatója szombaton délben egy órákor felakasztotta magát lakásán. Mire rátaláltak, már halott volt. Deáky Attila, akinek pontosságát, szorgalmát s lelkiismeretességét mindenki ismerte, néhány évvel ezelőtt lett a bank igazgatója. Barátai és ismervei semmiképpen sem tudják elgondolni, mi indíthatta a bankigazgatót végzetes tettének elkövetésére. Anyagi gondokkal nem magyarázható az öngyilkosság, mert Deáky kisigényű ember volt, akinek sohasem voltak anyagi nehézségei. Deáky Attila régi, közismert cluji családból származott. Apja Deáky Albert ügyvéd, képviselő és híres függetlenségi politikus volt. A tragikus öngyilkosság, amely értékes tagjától fosztotta meg a magyarság társadalmát, mely részvétet és általános megdöbbenést keltett.

Déryné szobrát felállították a Budai Színkör mellett. Budapestről jelentik: Halkan, szinte észrevétlenül föllátták Déryné-ifiasszonynak, a legbájosabb és legemlékezetesebb multbeli magyar színésznőnek a márványszobrát a budai Horváth-kertben, a Budai Színkör közelében. A Városháza mintegy félével ezelőtt határozta el több más kisebb szoborral együtt, Déryné szobrának elhelyezését is. A föllállítás-hoz nem is tartottak ünnepséget. **Ligeti Miklós** szobrászművész alkotása ez a finom márvány-költevény, mely emlékezetes biedermeier kri-nolinjában, bájosan könnyed előrehajlásban ábrázolja a bájos delnőt, amint finom kis hangszert pengeti s ajkán — mint kortársai frnk — egy neme a mosolynak honol. A lehető legmegfelelőbb a környezet is, az annyira budai-lelkű, kisgyermekes nevetésétől hangos és emlékező budai öreg nénikék merengésétől csöndes Horváth-kert s a ma álló fővárosi színházak közül legrégebbinek, az 1843 óta ottlevő Budai Színkörnek közelsége. Budapest egy új, zavar-talan szépséggel lett gazdagabb vele.

Automobil gázolt el egy vonatot. Kassáról jelentik: Gollnitz és Prakendorf állomások között különös összeütközés történt, amelynél négy ember súlyosan megsébesült. Egy Kassáról jövő autó teljes sebességgel belerohant a 4546. számú személyvonatba. Az összeütközés hevesége következtében négy kocsi kisiklott és lezuhant a magas töltésről a mélybe. A sebesülteket beszállították a kórházba és egyikük kihallgatása során elmondotta, hogy miként játszódott le a különös katasztrófa. A vállalat végző hatósági közeg alig akarta elhinni a sebesült előadását, mert hiszen furcsa, hogy egy autó kisiklasson egy vonatot, mivel ugyanis ennek fordítottja kellett volna, hogy történjék. De ideje is volt már, hogy végre egy erővesebb autó visszaadja a kölcsönt az autók fölénnyel gázoló vonatoknak.

Halálozás. Néhaj Fetser Antal győri püspök nővére özv. Kinczel Jánosné sz. Fetser Ilona, vasárnap hajnali 2 órákor 78 éves korában Győrött meghalt. A jótékonyágáról népszerű Nagyszonyt Erdélyben is jól ismerték s utolsó kívánságához híven, Careiben fogják eltemetni a családi sírhelyen, július 24-én, szerdán délelőtt 9 órákor, az ottani római katolikus plébánia templomból. Az elhunyt matróban Glatz Mihály pápai kamarás nagynénjét gyászolja, de résztvesznek a gyászban a Házen, Glatz, Kovács, Szabados, Müller, Kinczel, Scholtz, Daróczy és Halmos családok is.

Lezuhant repülőgép. Londonból jelentik: Cardiff közelében a tengerbe zuhant egy Brisztolból érkező repülőgép. A pilóta és két utas eltűntek.

A sovatai villakápolna története. Julius hó 19-iki számunkban tudósítást adtunk arról a perről, amelyet dr Szoboszlay László ügyvéd indított dr Siro Zsigmond ellen a Sovata fürdői kápolnaszoba érdekében. Ujabb értesülésünk szerint dr Szoboszlay nem fegondnoka, hanem jogi képviselője a sovatai egyházköz-ségnek. Továbbá, hogy az a ház, amelyben a kápolnaszoba van, nem volt soha a sovatai egyházköz-ségé, amelynek a faluban gyönyörű temploma van, amelyet 1930-ban százazrekre menő költséggel László János plébános vezetése alatt az egyházköz-ség renováltatta s művészileg kifestette, úgy hogy a Sovata község lelkes és hitbuzgó népe jogosan büszke lehet rá. A falutól cc. 3 kilométerre esik a sovatai fürdőtelep, ahol az erdélyi szentferencendi tartományfőnökség építtette evkor a villát, a kápolnaszobával. A villát a rend eladta Darvas Lajos századosnak, szerző-désileg biztosította a kápolnaszoba fennmaradását s azt a jogi kikötést az egyházköz-ségre ruházta. Darvas eladta a villát Szilágyi és Mitnera nevű uraknak, de állítólag a kápolnaszoba fenn-tartásának kikötése nélkül. Ezekről pedig hason-lóan, a kápolnaszoba precizirozása nélkül ezelőtt nyolcévelvel négytagból álló tulajdonos csoport vette meg: dr Siro Zsigmondné szül. Csipkés Mária, ennek nővére Csipkés Ilona zenetanárnő, akik katolikusok, továbbá dr Dunca Eugen cluji prefektus és felesége. Bár a szerződésben nincs kikötve a villa két szobájának kápolnacélokra való átengedése, a tulajdonosok saját hitbuzgó-ságukból fenntartják a kápolnát és gondozzák ma is minden jogi kötelezettség nélkül. A nyolc-év alatt cc. 70 ezer lejt tesz ki az összeg, amit a két szoba révén elvesztettek. Azonban — mint mondják — kézségesen tartják fenn a kápolnát tovább is, mert hitükhöz hű katolikusok s Dun-cákék pedig görög katolikusok. Minden tekintet-ben az utolsó szál gyertyáig ők gondoskodnak tovább is a kápolna szükségleteiről s nincs is szándékukban változtatni, vagy pláne a két szo-ba kápolna jellegét megszüntetni, csupán a so-vatai egyházköz-ségnek beleszólási jogát nem ismerik el, mert az adásvételi szerződés nem kö-tötte ki s ekörül folyik most a pereskedés a so-vatai egyházköz-ség s a négy villatulajdonos között.

* Gyomor- és bélhurut, az emésztés hiányos-sága, erős bimbási és erjedési folyamatok a gyomor-bélhuzamban, bélbaktérium- és gyomorsav-túltengés az enyhe természetes „Ferenc József” keserűvíz használata által legtöbbször rövidesen megszűnnek.

Huszonötévi fegyházat kaptak a postakocsi banditái. Bostonból jelentik: Kedden hirdettek ítéletet a talreveri banditák fölött, akik megtámadtak egy postakocsit és 129 ezer dollárt raboltak el. Az öt banditára fejenként 25 évi fegyházat rótt ki a bíróság.

Hanau asszony,

a világhírű tőzsdecsló a napokban öngyilkos-ságot követett el a börtönben és meghalt.

da, 1935. július 24.

gy vasutas sztrájk.
 báb Béla ezzel ut-
 vagy három napig
 messég? — ripakodik
 megjártam én már
 rojt ezzel, de egyet-
 motordezektem!

kozmetika

részem, mehetek én
 mban ez nem meg-
 őször kiszabadítja a
 ol, ott búsul szegény
 hogy rossz gyerekek
 i a rozoga pléhlapot
 a motor.

ereskedéssel kombi-
 k különb látványt
 de minden feltalá-
 nyált csövek, girbe-
 ga, gyanus eredetű
 tára önkénytelenül
 gondol az ember
 ulni nincs itt!

ettő, három.
 yszerű szigetelő —
 — nem lehet min-
 z nagyon drága.
 csinálnak, olyan drót-
 kkat, loncsos komon-
 nani.
 A kocsi gazdája
 gtolettírozza vele a
 vesz elő, olyat, ami-
 ak használni Injek-

lizás következik, az-
 l a motor. Hangos
 házból egy fejken-
 mi dícsérő szavakat

szik — mosolyog el-
 rák mind ilyenek.

ne des Automobiles
 Az ötezernégyzár-
 zai antikvitáson key-
 alatt az aradmegyei

opdják, hogy nem
 z Anton urat párt-
 kedéssel ki szokta
 51, belekapcsolja a
 autójával

szóval mindennemű
 a nappali ágy, éjjel
 annyi azonban szent

án sikerült felfedezni
 táblácskát rajta.
 Budapesti Garage —
 . . . olyan Jókai íze
 z egész embernek. A
 háziszőttésből készült
 tiszteltreméltó eszi-
 zsi első előadására.
 I. M.

edt Béla:

letbe

isban megjelent
 latos igazságokat
 a, modern, meg-
 eri kézzel hozzá-
 leksziókkal. Az
 alatti fogott el.

és portó.
 sztyálunknál.

**Háztulajdonosok és építésszek
szíves figyelmébe!**

Modern cserépkályhák és kandallók

gyári lerakata megnyílik

augusztus 1-én

Oradeán, Strada Avram Iancu 11
alatt (volt «Consum» helyiség.)

Sulyos szerencsétlenség az iparvasuton. Sätmar. Saját tud. A sätmari Olimpia futbalcsapata vasárnap Negrestin játszott propaganda mérkőzést az ottani Uni-reával. A sätmari játékosok közül többen az egyik iparvasuti kocsira ültek és megindultak a hegyen lefelé. A féket *Sikola* János kezelte és nem vették észre, hogy a kocsi, amely igen nagy sebességgel haladt, holtvágányra futott. Később fékeztek, de már késő volt s a kocsi óriási erővel futott a síneken vesztelő kocsikba. A futballisták messze kirepültek, de *Sikola* János az ütközök közé került s jobb lábát eltörte. Ajultan szedték ki a kocsik közül. *Lipiczky Gyula* a fején sebesült meg sulyosan. Mindkettőjüket a sätmari kórházba szállították.

A más sírját bontotta fel a férj- és gyermekgyilkos asszony. Timișoara. Saját tud. A lugoji törvényszék most foglalkozik *Savu* Magdaléna temeresti asszony nem mindennapi bűnpörével s kétnapi tárgyalás után július 25-ére tűzte ki az ítélet kihirdetését. *Savu* Magdalénát, aki az arad-megyei Caprutoi származott el, avval vádolják, hogy tizenegy évvel ezelőtt eltette láb alól a férjét, amennyiben arzént kevert az ételébe. Annak idején *Savu*knál többször volt civakodás egy *Oprescu* Partenie nevű ember miatt, akire a férj féltékenykedett, de aki neki különböző kölcsönösségeket adott. *Savu* egy alkalommal eladta az ökröit s tizenhét ezer leinyi adósságát azonnal visszafizette *Oprescunak*. Nagy megkönnyebbüléssel beszélt el a dolgot a plébánosnak. Másnap este azonban meghalt. *Oprescu* Partenie ezután az özvegy házába költözött. Idővel arról kezdtek beszélni a faluban, hogy *Savu* Magdaléna *Oprescu* segítségével eltette láb alól a férjét. Egy hét-éves kisleány odahaza arra kérte az anyját, főzzék meg ők is úgy a káposztát, mint *Savu*ék: látta, hogy az asszony a kúszóból valami fűszert tört porrá, hogy a káposztába tegye. És *Savu* — a káposzta után betegedett meg és halt el. Egy másik alkalommal pedig, amikor két asszony *Savunénak* panaszkodott, hogy ilyen meg olyan gorombák a férjeik, ez tanácsolta nekik: — Beszéljétek csak *Oprescuval*. Ad az nektek százötven leiert olyan szert, hogy megszabadultok a férjeitektől, aminthogy én is megszabadultam az enyémtől. Az asszony ellen, még tavaly nyáron a tulajdon leánya, *Savu* Livia tette meg a feljelentést, akit már nem türtek meg odahaza s akinek *Bucureștibe* kellett elszegődni cselédnek. A feljelentés alapján a lugoji ügyészség elrendelte a tizenegy évvel ezelőtt meghalt *Savu* Vasile exhumálását és boncolását: az asszony a bizottságnak előbb nem a férje sírját mutatta meg, hanem másét, úgy hogy az exhumálás után a bizottság megállapította, hogy női holttestet ástak ki a sírból. A bizottságnak tehát más uton kellett kiderítenie, melyik a *Savu* sírja. Hullarészeket *Bucureștibe*, a vegyvizsgáló intézetbe küldtek, ahol az arzént megtalálták. Az asszony a vizsgálat során bevallotta, hogy férjét meggyilkolta és hogy mérget kevert az ételébe, a káposztába. A főtárgyaláson azonban mindent tagadott, csak annyit vallott be, hogy *Oprescu* őt megfenyegette, ne valljon ellene. Tanuskodott ellene a két asszony is, akinek a százötvenleies szert ajánlotta és különösen sulyos volt a leánya vallomása. Még gyermekgyilkossággal is vádoja az anyját. 1931-ben ujszülött gyermeke volt *Savunénak*, aki elküldte Livia leányát — aki akkor még gyermek volt — a kereskedőhöz, hogy ecetet vásároljon s abból néhány kanálnyit beadott az ujszülöttnek. Amikor pedig ez rövidesen rá meghalt, Liviának kellett a kis holttestet a kertben elásnia. Még a vizsgálat során meg is találták azon a helyen a csontjait. Az ítéletet július 25-én hirdetik ki.

Készül a magyar-román sportbéke. *Bucureșt*ből jelentik: Inceulez belügyminiszter engedélyezte a magyar labdarúgócsapatoknak Romániába való beutazását. A belügyminiszter rendelkezéséhez hozzájárult a külügyminisztérium is és közölte a szigurancaival, hogy a jövőben magyar csapatok beutazásánál nem kell esetről-esetre külön engedély, mert a határok fel vannak szabadítva a magyar csapatok előtt.

Kitört a stromboli vulkán. Rómából jelentik: Hétfőn délután fél 2 órakor Stromboli szigetén kitört a tűzhányó. Óriási lávatómegek zúdultak lefelé, korom- és füstfelhő homályosította el a napot. Ez a mostani kitörése sokkal hevesebb, mint az elmúlt évi.

Tízmilliósi költséggel építettek föl egy falusi templomot. *București*. Saját tud. Vasárnap a király jelenlétében szentelte fel *Miron Cristea* pátriárka *Cosesti* község új templomát. A régi templom 1930-ban leégett és 114 ember lelte halálát benne. Az új templomot gyűjtésből építették. Tízmillió lei gyűlt össze, ebből templom, paplakot és az áldozatok sírja fölé kápolnát építettek. Egymillió leit pedig szétosztottak az áldozatok családtagjai között.

Agyonütötte a mozdonyból kihajoló gépész a villanyoszlop. *Sätmar*. Saját tud. *Fodor* László mozdonyvezető vasárnap reggel a cluj-i tehervonatot vitte *Jibou* felé. Már közel jártak *Jibouhoz*, amikor — a fűtő vallomása szerint — észrevették, hogy a mozdony alján valami rendellenesen kattog, ami egy meglazult csavartól is származhatott. *Fodor* László erre megfogózkodott és kihajolt a gépből. Amikor már *Jibou* állomására robogtak be s nem vették észre, hogy a sínpar között álló villanyoszlop felé mennek, amelyhez óriási erővel vágódott a kihajoló gépész feje. Aztán egész testével kiesett a gépből. A fűtő azonnal leállította a vonatot és *Fodor* segítségére siettek, de az orvosi beavatkozás is hiábavaló volt, mert a helyszínen meghalt. Mindössze 26 éves volt és fiatal felesége és egy éves kislánya gyászolják. *Sätmaron* temették el nagy részvét mellett.

Forradalmi fölfedezés a zenében. *New York* jelentés szerint óriási feltűnést keltett *Vanasek* zeneszerző legújabb munkája, amely arról számol be, hogy nem kevesebb, mint 365 új zenei skálát fedezett fel a szerzője. Szakkörökben zenei szótárnak nevezik ezt az érdekes könyvet, amelynek új elmélete hallatlan forradalmat fog keleteni a muzsika világában. A párizsi *Conservatoire* nagydíjának nyertese az említett *Vanasek*, aki zenei tanulmányait *Lipcsében* végezte és már ott feltűnt újszerű zeneelméleti felfogásával. Egyes amerikai zeneszerzők máris az új skálák alapján kezdenek komponálni. Az új elmélet teljes feldolgozását az „*Atonal Music League*” rendezti sajtó alá.

Astley Rushton, az angol tartalékflotta főparancsnoka

a napokban autószerencsétlenség áldozata lett és meghalt.

Németország legújabb hadifelszerelése.

A legújabb német hadifelszereléshez tartoznak a képünkön látható kétszemélyes páncélszállók, amelyekből a napokban kiállítás rendeztek.

* **Székelési zavarok, vastagbélhurut, puffadás, erős bomlási és erjedési folyamatok a gyorsszullét esetén a rendkívül enyhén ható természetes „Ferenc József” keserűviz a gyomor- és a bélesatorna tartalmát gyorsan kiüríti, a bélmigrigyek működését élénkíti, a vérkeringést előmozdítja s tartós megkönnyebbülést szerez.**

Egy régi címeres levelet találtak. *Säcueni* Saját tud. Az *Ermellék* *Diosig* nagyközségében egy padláson régi címeres nemeslevelet találtak, amelyet *Báthory Gábor* erdélyi fejedelem adott ki 1610 június havában *Nyüvedy János* és felesége *Szücsi Katalin*, valamint *Nyüvedy Lukács* és *Margit* részére. Az oklevél szövegrésze sok helyen elmosódott, de a fejedelem aláírása (*Gabriel princeps*) jól olvasható. A címerkép egyenesen álló kék pajzsban zöld dombon jobbraforduló álló galamb, csőrében három arany búzakalász; sarkadisz a koronából kinövő három aranykalász; takarók kék-arany, vörös-ezüst. A záradék szerint az oklevél *Bihar* megye közgyűlésén hirdették ki, amit *Joannes Makay* megyei notarius igazol. Az oklevélbe fűzött vörös-kék-sárga-fehér színű selemzsinóron függ a viaszba nyomott vörös s a *Báthoryak* sarkányával körített fejedelemi pecsét. A 325 éves oklevél azért is bír különös értékkel, mivel a szerencsétlen vetéget *Báthory Gábor* fejedelem elég rövid ideig (1608–1613) uralkodott s így az által kibocsátott armálisok száma is kevés.

Gerely Jolán:

Hivatás vagy robot

(A dolgozó leány)

Ára 100 lei és portó.

Kapható könyvosztályunkban

Gyalog jött haza Oroszországból. *Timișoara*. Saját tud. *Pancsovai* híradások szerint egy *Györfi* Lajos nevű volt orosz hadifogoly húszévi távollét után visszatért Oroszországból régi lakóhelyére *Sándorfélegyházára*. *Györfi* Lajos negyvennyolc éves csángó-magyar, aki a *Bucovinai* *Dornestiben* született, de még kiskorában a *Bánátba* került, ahol szülei megtelepedtek. *Timișoaran* tanulta meg a hentesmesterséget, 1908-ban a 13-as jászkm. huszárezredhez vonult be, majd a háború kitörése után újra ezrednél teljesített szolgálatot s 1915-ben a *Bug-folyó* közelében lábtöréssel, hat golyóval a testében orost fogságba került. Sokáig kórházban, majd a fegyvertáborokban volt, a forradalom után *Taskendben* kórházi alkalmazott lett s végre sikerült hazafelé indulnia. Sokáig bujdosott s összevissza hét hónapig gyalogolt, csakhoz haza juthasson. Eközben *Kis-Azsiában* például gyökerekkel és füvekkel táplálkozott, a *Pancsovai* főszolgabíróság ötnapi tartózkodási engedélyt adott neki s *Timișoara* felé akar továbbmenni, ahol, miként előadja, a *Kert-utcában* háza is van. *Timișoaran* csak *Kertész-utca* van, ahol a 2. számú házban, amely állítólag az övé volt valamikor, tényleg már napok óta többek érdeklődtek utána. *Schnur Miklós* hentesmester özvegye, a ház jelenlegi tulajdonosa azonban nem ismeri sem őt, sem a családját. Az ügyre ezután fog viláosság derülni a telekkönyvből.

Buza: 340—350 lei. *Oradea*. A Mezőgazdasági Kamara a terménypiac tegnapi áráról az alábbi hivatalos jelentést adta ki: *Buza* 340—350, rozs 230, árpa 240, tengeri 300, szalma 80—100, lóhere-lucerna 100—150, szalma 35—40 lei. A kövér sertés ára a tegnapi hetipiacra 17—19 lei között mozgott.

stagnálhurut, puffadt-
ési folyamatok a gyo-
vül enyhén ható ter-
serűv a gyomor- és
orsan kiüríti, a bélmi-
a vérkeringést előmo-
bűlést szerez.

et találtak. Sácueni
Diosig nagyközségében
nemeslevelet találtak,
délyi fejedelem adott
nyüvedy János és fele-
mint Nyüvedy Lukács
él szövegrésze sok ha-
elem aláírása (Gabriel
cimerkép egyenesen
ombon jobbranzó álló
ny búzakalászal; sí-
5 három aranykalász;
ezüst. A záradék sze-
egy közgyűlésén hi-
lakay megyei notarius
vörös-kék-sárga-fehér
a viaszba nyomott vö-
nyával körített fejedel-
evél azért is bir küla-
encséntlen vétért Bá-
ég rövid ideig (1608-
által kibocsátott arma-

olán :
agy robot
leány)
szfályunkban

szországból. Timișoara.
iradások szerint egy
rosz hadifogoly húsz-
ért Oroszországból régi
házára. Győrfi Lajos
magyar, aki a bucovi-
de még kiskorában a
lei megtelepedtek. Ti-
a hentesmesterséget,
húszáredhez vonult
ése után újra ezrednél
1915-ben a Bug-folyó kö-
lyóval a testében orost
kórházban, majd a fo-
radalom után Taskend-
lett s végre sikerült ha-
bujdosott s összevissza
essakhoz haza juthasson.
idául gyökerekkel és fu-
ancsovai főszolgabírósa-
délyt adott neki s Timi-
enni, ahol, miként elő-
za is van. Timișoara-
hol a 2. számú házban
volt valamikor, tényleg
deklódtek utána. Schnur
egy, a ház jelenlegi tu-
ismeri sem őt, sem a
án fog világgóság derül-

Oradea. A Mező-
mennyiac tegnapi ára-
jelentést adta ki: Buza
240, tengeri 300, szalma
100—150, szalma 35—
ra a tegnapi hetipiacot
tt.

észemélyes pánclauk

FELVETEL a iernut-radnóti katolikus téli földműves iskolába

A radnóti katolikus földműves iskola az I. évfolyamot az 1934—35. tanévvel eredményesen befejezte s a II. évfolyamot is megnyitja f. év október 15-én. Ez iskola beláthatatlanul hasznos és áldásos működésének hatása kiszagda-társadalmunkban mihamarább nyilvánulni fog.

Falusi földműves szülők, akik gyermekeiket nem adják középiskolába, a kis családi birtokot jobban és biztosabban meg nem tarthatják gyermekeik számára, mintha fiaikat az ilyen gazdasági iskolába járatják, ahol azok a két év alatt az elemi gazdasági ismeretek oly bőségét szerzik meg, amihez másuttól soha hozzá nem jutottak volna. Egy egészen más látókör nyílik meg a fiuk előtt a két évfolyam elvégzése után a falusi okserű és rendszeres gazdálkodás módját illetően s ezenfelül a helyes gazdálkodás ismerete fokozott mértékben növeli bennük a földhöz és a családi birtokhoz való nemes ragaszkodás érzését is.

Ez a földműves iskola nem magasabb gazdasági igényeket támasztó gazdaságokat nevel, hanem gazdaságilag képzett falusi kisgazdákat, akik a két évfolyam alatt a szükséges gazdasági tudáson felül általános ismeretekre is szert tesznek és az intelligencia oly fokát szerzik meg, amely őket egyéves önkéntességre is jogosítja a katonai szolgálatnál.

A radnóti katolikus földműves iskolának az elhelyezése szempontjából is rendkívül előnyei vannak, amelyek az iskolánál tervbevetett további építkezések folytán csak fokozódnak. Az iskola fenntartó hatósága a falusi kiszagda-társadalom jövője érdekében, áldozatot nem sajnálva, minden lehetőséget megtesz, hogy az iskola a legelőkeltebben teljesítse hivatását s megfeleljen a hozzáfűzött várakozásoknak. Azok a falusi szülők, akiknek gyermekei az I. évfolyamot elvégezték, meg tudják ítélni az eredményt, amely minden tekintetben csak kielégítő lehet. A magyar kisgazdák az értük hozott nagy áldozatokat az azal fogják igazán meghálálni, ha fiaikat tömegesen iratják be a radnóti katolikus földműves iskolába.

A felvételtre vonatkozó részletes tájékoztatót az alábbiakban közöljük:

Az erdélyi római Katolikus Egyházmegyei Tanács az iernut-radnóti birtokon két évfolyamu magyar tannyelvű iskolát tart fenn.

A tanév kezdete október 15.
Felvételtik minden magyar anyanyelvű tanuló 14—30 év között (15—20 évesek előnyben részesülnek), aki a IV. elemi iskolát elvégezte s akinek szülei legalább két kat. hold mezőgazdasági ingatlanal bírnak.

Az iskola internátussal kapcsolatos, ahová 20 éven aluli tanulók vehetők fel.

Az internátusban ellátási díj havi 400 lei. Az iskola más díjat nem szed. Az elméleti oktatás október 15-től április 15-ig tart. A nyári fél-évet, április 15-től október 15-ig a tanulók gazdasági munkával töltik el szaktanáraik utasításai szerint.

Az iskola a második évfolyam elvégzése után egyévi önkéntesi kedvezményre jogosít.

Az iskolába felvétel iránti kérvények lehetőleg szeptember 1-ig az iskola igazgatóságához (Iernut-Radnot jud. Tarnava Mică) nyújtan-
dók be.

A kérvényhez melléklendők:

1. Születési bizonyítvány (keresztlevél, vagy anyakönyvi kivonat).
2. Állampolgársági bizonyítvány.
3. Elemi iskolai bizonyítvány.
4. A felvételt kérelmezőnek vagy szüleinek vagyonai állapotáról szóló községi bizonylat.
5. Orvosi bizonyítvány.
6. Erkölcsei bizonyítvány (a lelkesítő hivatal-
tól).

A tanulók az internátusba ágyneműt, fehérneműt és evőeszközt (kés, villa, kanál) kötelesek hozni.

Egyébként egyszerű, szokott ruhájukban jár-
nak.

Gazdasági Iskola Igazgatósága.

Most jelent meg!

Varga László S. J.:

Társadalmi etika

I. rész.

Világos előadással tárgyalja a szociális igazságságosságot, a társadalmi tagozódást, a gazdasági rend, a tulajdonjog, a termelés, forgalom és jövedelemképződés kérdéseit. Az olvasó kiérezheti e könyvből, hogy a keresztény etikának a mai közélet számára is súlyos mondanivalója van.

A 230 oldalas mű ára csak: 64 lei és portó.
Kapható: Könyvosztályunknál.

SPORT

Ezerötszáz ember jelenlétében avatták fel a Kolping-forrást

— Páratlanul szép turista-ünnep a padurea-neagrai üveggyárnál —

Az oradeai Központi Katolikus Legényegylet pár nap óta zsongó méhkaszhoz hasonlított. Azokból a nagyarányú előkészületekből, valamint tömeges jelentkezésekből, melyek a Kolping-forrás felszentelését megelőzték, sejteni lehetett, hogy július 21-ike az erdélyi turistaszakosztály ünnepi napjának lesz. Egy héttel ezelőtt már elkészült a tetszetős emlékmű, amelyet Szilágyi Elemér, Tier István, Szabó Lajos és Kéri Béla Kolping-fiúk építettek a padurea-neagrai üveggyár közelében fekvő savanyúvízforrás fölé. Pintér István, Istvánffy József és Pozsonyi Jenő elnökök személyesen vezették és ellenőrizték a munkálatokat. Így azután olyan szép keretet kapott a kitűnő víz, borizó forrás, amely világvárosi fürdőhelyekre is beillene. Fekete gránitziklákból és fehér kvarckövekből áll az emlékmű, melynek hátsó falán egy fehér márványtáblára rávésték a legények szentéletű Atyjának Kolpingnak nevével. A márványtábla mesteri kifaragása és a főírás bearanyozása Erdélyi József és Daróczy János iparosok munkája.

A késő éjszakákba belenyúló lázas előkészületek után, vasárnap hajnalban 12 autókamijon állott a Szent László-templom elé, hogy kiszállítsa Feketeerdőre azt a 350 utast, akik a Központi Kolping Sportegylet képviselőiben mentek el a forrásavatásra. Ugyanakkor 80 emberből álló csoporttal és egyesületi zászlóval Varga Lajos református lelkes és Erdélyi Ferenc elnök vezetésével indult az Egyetértés Sasok turistaszakosztálya, a Bihari Turista Club negyvenszemélyes kamijonja, Bléth Gusztáv ugyancsak negyven emberrel, valamint több luxuskocsi.

Clujról a Kolping turistái indultak el mintegy negyvenen, az EKE Tennis Club képviselői luxuskocsin, a KKASE kiküldöttjei kerékpáron. Simleul-Silvaniciról két gépkocsin 70 embert indítottak a Kolping-fiúk. Összesen 27 autóbuz és autókamion kapaszkodott fel vasárnap reggel a Csernahora tetőre. A szépséges szerpentin út és a Feketeerdőt átszelő Bisztra-patak vizesései felejthetetlen emlékeket hagytak a kirándulók lelkében. Ernye Vilmos üveggyári igazgató fogadta az érkező vendégeket, akikől egyszerre úgy benépesedett a különben csendes község, mintha nagy búcsú vagy népiünnepély lenne.

Féltilt órákor megszólalt a kápolna kis harangja és szentmisére hívta az egybegyűlt tömeget. Az iskola udvarán Krepelka József feketeeerdői dékán az ottani Kolping-fiúkkal szép tábort oltárt állított fel, melyen Oswald Pál, a Központi Kolping Sportegylet örökös elnöke, ünnepélyes szentmisét és szentbeszédet mondott fényes segédlettel. Feketeerdő bükkjeinek és fenyveseinek éneklő madarai összerereglettek az udvar fenyőfáin és csodálatosan szép énekükkel szinte versenyre keltek az alant éneklő Kolping-fiúkkal és kirándulókkal. „Benedicite, montes et colles, Domino! Benedicite, fontes, Domino! Benedicite, omnes volucres coeli, Domino! Benedicite, filii hominum, Domino!” (Hegyek, sziklák, vízforrások, égi madarak és emberek fiait áldjátok az Urat.)

Tizenegy óra volt, mikor a gyönyörű tábori mise befejeződött és megkezdődött a népvándorlás a gyártól három kilométerre fekvő Kolping-forrás felé. Bieleck József vezérgazgató és Pallós József üzemvezető jóvoltából s körültekintő fáradozása folytán a Laroch és Darvas-cég iparvasúti szerelvénye három menetben 12 óra minden kirándulót a borviz-forráshoz szállított.

Déli 12 óra lehetett, amikor dr. Lestyán Endre pápai prelátus, szövetségi elnök, segédkező papoktól körülveve a forráshoz vonult,

hogy azt, valamint az emlékművet megszentelje. Filmező és fotografusok egész serege vette körül, mialatt a szentelés szertartását végezte. Szentelés végeztével ünnepi beszédet mondott. Dicsőítette a nagytermészetet, melyet Isten oly bőségesen teleszított szépségekkel és kincsekkel. Mi keresztények, mondotta, nem érjük be a természet szépségeinek csodálatával, hanem a természet fölé a természetfölötti Istent állítjuk, aki mindezt alkotta. Azért hoztuk el e forráshoz Kolping-nevét, hogy valamint e forrás vize gyógyít és felüdít, úgy Kolpingnak a műve, szelme és lelke tegye ismét egészségessé a lelkibeteget emberiséget. Végül köszönetet mondott mindazoknak, akik az emlékmű létesítése körül fáradoztak s annak felszentelésére messze földről idesereglettek, úgyszintén azoknak, akik ezt a szép ünnepet megrendezték. Beszéde végén a Kolping-fiúk elénekelték a legényegyleti indulót. Dr. Patkó Elemér ügyvezető-elnök köszöntötte a hatóságokat és vendégeket, akiknek engedélye lehetővé tette az ünnep megtartását, majd átadta a Központi Kolping Sportegylet kétféle zászlaját Bálint Józsefnek, a clujji Kolping Legényegylet és turistaszakosztály elnökének. Bálint József válaszában üdvözölte a rendező egyesületet. Feketeerdő sötét bükkfái alatt világgóság, tűz gyulladt ki a mai napon. Ezt a világgóságot terjeszteni, ezt a tüzet ápolni kell, mondotta s átadta egyesületének feketesárga zászlaját. Papp Lajos a BTC ötszáz tagja és a „Turista Élet” szerkesztősége nevében beszélt a turista társadalom összefogásáról. Bacsoni Géza Erdély legnagyobb turista egyesületének, az Erdélyi Kárpát Egyesületnek üdvözlését hozta és megígérte annak szeretetét és barátságát. Az Egyetértés Sasok turistái nevében Erdélyi Ferenc elnök, az IKE részéről Gyenge István, Cserneztóti István a Simleul-Silvaniei Legényegylet üdvözlését hozta a szőlővel koszorúzott szépséges Magura aljáról. A KKASE nevében Dolcsi István, a clujji Tennis Club képviselőiben Sándor Elemér beszélt, végül Fischer László átadta az oradeai Vasas Sportklub zászlaját. Dr. Popity János Oradea városának polgársága nevében mondott lendületes szavakat. Jelen volt a szentelésen Tóth Sándor bejuisi Kolping-fiú, a turistaszakosztály megalapítója is, aki most élvezhette annak a fának gyümölcsét, melyet három esztendővel ezelőtt elültetett.

Avatás után a közönség valóságos megostromolta a forrást. Állandóan csoportokban állottak körül a turisták, vitték és fogyasztották annak kitűnő borvizét. Ez az ostrom még a késő délutáni órákban sem szűnt meg. A lejed község cigányzenekara rázendített a szebbnél-szebb nótákra, táncperdültek a fiatalok, az öregek pedig asztalok mellé és a bükkfák árnyékába telepedtek. Vojnár Kálmán és neje, Bokor László és neje, Daróczy János, Boldizsár Imre és neje csapra ütötték a sörös és boros hordókat, fagyalttal, falányérossal és cukrászsüteménnyel szolgáltak, míg újra előállott a fáradhatatlan Pallós József üzemvezető iparvasúti szerelvénye és a közönséget visszavitte a gyártelepre. Ott egyik része megnézte a Kolping Sticla futballmérkőzést, melyet az oradeai Kolping csapata nyert meg 6:0 (3:0) arányban, másik részének pedig Hartauer Félix kemence-mester bemutatta az üveggyártást.

A nap utolsó sugarait vetette a szépséges tájra, amikor a hatalmas kirándulótábor hálás szívvel és egy felejthetetlen nap nagyszerű emlémeivel lelkében, gépkocsikra ült, hogy kiki visszatérjen otthonába.

Magyarok! Olvasatok és teszessétek a legújintébb magyar nap-
lapot az
Erdélyi Lapokat

Magyarok élete Abessziniában

Egy borsodmegyei fiatal orvosnak, dr. Mészáros Kálmánnak, aki mintegy 8 évvel ezelőtt szakadt ki hazájából a fekete országba, izgalmas és keserves kalandokban volt része Abessziniában nyugati részében, a Kék-Nílus vidékén.

A fiatal magyar orvos ugyanis, aki a godzami fekete király, Ras Henlou udvari orvosa volt, a subickorájú felség fizetni nem akarása miatt kénytelen volt elhagyni állását és a tartományt s mivel a fekete király nem adott melléje biztonsági kíséretet, viszontagságos utazás után tudta csak elérni a fővárost. Mészáros doktor most rögtön pert indított Ras Henlou király ellen és a pert meg is nyerte: orvosi tiszteletdíját, amely egy egész évre ötezer dollárt tett ki, a főkirály megítélte neki.

A sikeres érvágás után a fiatal magyar orvos továbbra is Abessziniában maradt. Óvatosságból azonban most a fővárosban, Addis-Abeában telepedett le, tehát olyan helyen, ahol a külföldiek érdekeit képviselő és védő konzulátusok vannak. Ott orvosi rendelőt nyitott, amelynek forgalma mellett azonban arra is szakíthatott magának időt, hogy nagyuri vadászárságokkal és filmexpedíciókkal kireccanjon a vadonba, mint kísérő orvos.

Azután jó ideig nem érkezett hír Mészáros Kálmán dr.-ról. Otthoni rokonsága már-már aggódni kezdett a sorsa iránt, erre azonban szerencsére nem volt semmi ok. Mészáros Kálmán dr. ugyanis közben életjelt adott magáról.

A fiatal magyar orvos levelet írt, amelyet már nem Addis-Abeából, hanem déli Abessziniában egyik városából írt. Mészáros dr. végérvényesen felosztotta és megszüntette addis-abebai orvosi rendelőjét és a Kambata tartományban székelő amerikai kórházi misszió orvosaként szegődött egy évre. Szerződése értelmében nyomban déli Abessziniába utazott a miszióorvosi teendők ellátása céljából.

A fiatal magyar orvos egy év tartamára most elhagyta az abesszin fővárost, amely az olaszokkal történt súlyos konfliktus lázában él és messzi délre utazott, beljebb a sötét világ-részbe, ahol még kevesebb az európai és csak bennszülöttekben van nagy választék. Ebben azonban van bőségesen. Abessziniáiak, gallák, gudelák, gurágik, sidamóiak, volámók és más egyéb szerzet él azon a vidéken és ezek között alig pár európai: olasz, francia, angol.

Mészáros Kálmán dr. levele beszámol ar-

ról is, miképp alakult az Abessziniában élő magyarok sorsa. Ez a kép eléggé érdekes.

Tudomása szerint ezidőszent husz magyar él Abessziniában. Három az addis-abebai bankban dolgozik: Zsiray Kálmán volt békéscsabai százados, Vágó Gyula, egy szeghalmi kocsmáros fia és Hegedűs Ferenc budapesti banktisztviselő. A többi — egy-két kivétellel — erősebb fizikai munkát kénytelen végezni, hogy a megélhetését biztosítsa. Nagyon nehéz az élet, az elhelyezkedés Abessziniában is. A kis magyar kolónia nem tud soha a nagy görög, arab, hindu és örmény konkurrenciával megbirkózni.

Például: Zsiray százados banknál dolgozik s írja a boríték címet és azonkívül „doktor-kodik”: fogakat reparálgat. A felesége, aki Békéscsabán tanárnő volt, most kosztosokat tart és nem tud sehogysem elhelyezkedni. Dörflinger Sándor fényképész, akit Mészáros dr. még 1927 decemberében magával vitt Nyugat-Abessziniába, még mindig ott felügyelőszkodik és mindezenekedik egy olasz bányavállalatnál.

Ament Ferenc volt képviselővel Mészáros dr. nemrég farmot akart vásárolni, de egy magyar, akit társul bevettek maguk közé, a hátuk mögött a saját részére megvásárolta előlük a földet.

A kevés kivétel, aki a fekete országban jól elhelyekedett a magyarok közül: talán mindössze csak három. Legnagyobb karriert egy volt békéscsabai ur csinált: Gajdác Mátyás, aki nemcsak hírneves afrikai vadász lett, hanem a saját maga lötte ritka vadak bőrét remekül preparálja is és ezen megvagyonosodott. Rajta kívül van még egy szállodatulajdonos és egy karosszéregyáros magyar is Addis-Abeában és ezek is a főváros tekintélyes, jól szituált előkelőségeihez tartoznak.

A háborus készülődés azonban természetesen nagyon bizonytalanná teszi az ottani magyarok életét és sorsát, mert bizonyos, hogy a fanatikus abessziniáiak nem nagy szeretettel fogják körülvenni háború esetén az idegen fehéreket.

A fiatal magyar orvos egyébként még két évig szándékozik a fekete világ részben tartózkodni, aztán szülőföldjére hazajön és megta- karított vagyonkáján nyugodalmas otthont vásárol magának.

Kyoto japán várost óriási árvíz borítja.

A Kama nevű folyó kiáradt, 57 hidat sodort el és óriási károkat okozott a kisebb községekben és szántóföldeken. Kyoto várost is elöntötte és a lakosságnak térdig érő vízben kell gázolnia a város utcáin.

Világsiker! Minden nyelven megjelent!

Egy ragvogó tehetségű, orosz diákleány utólréhetetlen szép naplója, a világháború és forradalom rémes napjairól.

I. kötet:

Szerelem, cseka, halál

II. kötet:

Házasság a vörös viharban

III. kötet:

A hécsi tejesasszony

Írta: Alexandra Rachmanova.

Propaganda kiadás!
A három kötet ára 240 lei.

Mindhárom kötet kapható
könyvosztályunknál.

Apróhirdetések

Apróhirdetések díja szavankint 3 lei, vastagabb betűvel 6 lei. Legkisebb apróhirdetés ára 30 lei. (Az állástkeresőknek 33 százalékos kedvezmény, Cím a kiadóban 10 lei.)

Lakás

Csinosan

butorozott, tiszta utcai szoba kiadó. Str. Xenopol No. 13.

Kiadó

csinosan butorozott szoba, azonnalra is. Oradea, Str. Alexandri No. 21.

Kiadó

3 szobás, komfortos lakás, november 1-től. Oradea, Str. Prapor-gescu No. 6.

Két utcai szoba,

előszobával, konyha, mosóház, pince, stb. Oradea, Str. Mihail Sorbul 11.

Kiadó

2 szoba, előszoba irodának, rendelőknek, aug. 1-re. Oradea, Rimanczy-u. 2.

Augusztus elsejére

Strada Nicolae Zsiga 28., egy udvari szoba, konyha kiadó. Erdek-lődni lehet Székely posztóáruházzal, Oradea, Str. Avram Iancu.

Adás-vétel

Használt

különbéle butorok és egy üstház üsttel eladó. Oradea, Strada Aurel Vlaicu No. 31.

Kisebb szülő

házzal, gyümölcsösrel és természettel együtt eladó. Oradea, Strada Bratianu 27.

Oktatás

Zenker Margit

szabászati és varró szakiskolájában újabb tanfolyam kezdődik augusztus 1-én. Oradea, Parcul Carmen Silva No. 2.

Hülönfélé

A turulungi

(jud. Sătmar) rom. katolikus templom falazata külső tatarozására és festésére aug. 1-ig ajánlatot kérünk. Erdek-lődők utiköltségét nem fizetjük meg. Egy-háztanács.

PUHA OLMOT állomáson vesz a Szent László-nyomda r. t. Oradea, Strada Repele Carol No. 5

Foeni

plébánia értesíti a házvezetői állásra pályázókat, hogy az állás már be van töltve.

Alkalmazás

Asztalos tanuló

fizetéssel felvétetik. Str. Hasdeu 11.

Két butorasztalos segéd állandó munkára felvétetik. Kaszás Lajos, Covasna.

Kitűtő

felvesz András Gustáv, Oradea, Strada Pasteur No. 53.

Borbély tanuló

ügyes fiú felvétetik Gyurtsik, Oradea, Repele Ferdinand 26.

Cukorkakészítő.

dragee és laboratórium mester állást keres. Oradea, Samueli Műve 5. Demkó.

Plébánián,

uradalomban vagy háznál házvezetői társalkodónői állást vállal közepkorú, részvényes, aki háztartás minden ágában jártas és szorgalmas. Esetleg gyermek mellé is. Megkeresések „Ménem özvegye” jellegre a kiadóba.